Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2026/781

10.4.2026

UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2026/781 VAN DE COMMISSIE

van 8 april 2026

tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1178/2011 en (EU) nr. 965/2012 wat betreft de eisen die van toepassing zijn op vluchtnabootsers en het gebruik van die toestellen voor de opleiding, tests en toetsing van piloten

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2018/1139 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2018 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart, en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 2111/2005, (EG) nr. 1008/2008, (EU) nr. 996/2010, (EU) nr. 376/2014 en de Richtlijnen 2014/30/EU en 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 552/2004 en (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad ([1]) , en met name artikel 23, artikel 27, lid 1, en artikel 31, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In Verordening (EU) nr. 1178/2011 van de Commissie ([2]) zijn de eisen vastgesteld voor het gebruik van vluchtnabootsers (FSTD's) bij de typeopleiding, tests en toetsing van piloten.

(2) In Verordening (EU) nr. 965/2012 ([3]) van de Commissie zijn technische eisen en administratieve procedures voor vluchtuitvoering vastgesteld, en met name de eisen voor het gebruik van FSTD's in de periodieke opleiding van exploitanten.

(3) Sinds Verordening (EU) nr. 1178/2011 van toepassing is geworden, bepaalt de formele FSTD-kwalificatie, gekenmerkt door FSTD-types en -niveaus, in hoeverre een FSTD kan worden gebruikt voor de opleiding, tests en toetsing van piloten. Gezien de ontwikkeling van en innovaties in FSTD-technologie moeten de bepalingen inzake het gebruik van FSTD's voor typebevoegdverklaring en periodieke opleiding van exploitanten, naargelang het geval, worden herzien om een specifieke opleidingstaak en het gebruik van de meest geschikte FSTD op basis van zijn technische capaciteiten mogelijk te maken, aangeduid als een "FSTD capability signature" (FCS).

(4) De bepalingen inzake het gebruik van FSTD's voor typebevoegdverklaring en periodieke opleiding van exploitanten in de Verordeningen (EU) nr. 1178/2011 en (EU) nr. 965/2012 moeten worden gewijzigd om de simulatiekenmerken en getrouwheidsniveaus vast te stellen die nodig zijn om opleidingstaken te ondersteunen en om meer flexibiliteit mogelijk te maken bij het bepalen van de geschikte FSTD's voor die taken. Bij die wijzigingen moet rekening worden gehouden met richtsnoeren die gepubliceerd zijn door de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie, waarin wordt aanbevolen de FSTD-kwalificatie te baseren op criteria die verband houden met simulatiekenmerken en getrouwheidsniveaus.

(5) Bij de invoering van de FCS voor gekwalificeerde FSTD's moet worden voorzien in passende overgangsbepalingen om een soepele overgang van de huidige naar de toekomstige toepasselijke eisen voor bestaande FSTD's te waarborgen en tegelijkertijd de tenuitvoerlegging van de FCS door de sector zo snel mogelijk te ondersteunen.

(6) De toepassing van de wijzigingen waarbij de FCS wordt ingevoerd, moet worden uitgesteld om de bevoegde autoriteiten van de lidstaten de tijd te geven zich voor te bereiden op de tenuitvoerlegging ervan.

([1]) PB L 212 van 22.8.2018, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj.

([2]) Verordening (EU) nr. 1178/2011 van de Commissie van 3 november 2011 tot vaststelling van technische eisen en administratieve procedures met betrekking tot de bemanning van burgerluchtvaartuigen, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 311 van 25.11.2011, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1178/oj).

([3]) Verordening (EU) nr. 965/2012 van de Commissie van 5 oktober 2012 tot vaststelling van technische eisen en administratieve procedures voor vluchtuitvoering, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 296 van 25.10.2012, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/965/oj).

(7) Aangezien de eisen van de Verordeningen (EU) nr. 1178/2011 en (EU) nr. 965/2012 inzake andere dan typebevoegd-verklaringsopleidingen zullen blijven verwijzen naar specifieke FSTD-types en -niveaus, moeten eisen worden ingevoerd om de gelijkwaardigheid te bepalen tussen FSTD's die gekwalificeerd zijn met types en niveaus en FSTD's die gekwalificeerd zijn met FCS.

(8) Het Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart heeft ontwerpuitvoeringsvoorschriften opgesteld en bij de Commissie ingediend als Advies nr. 01/2025, overeenkomstig artikel 75, lid 2, punten b) en c), en artikel 76, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1139.

(9) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het bij artikel 127, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1139 opgerichte comité,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EU) nr. 1178/2011 wordt als volgt gewijzigd:

1) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) punt 20 wordt vervangen door:

"20. "Vluchtnabootser (FSTD)": een toestel voor de opleiding, tests en toetsing van piloten waarvan het kwalificatiecertificaat een FSTD capability signature of een toegewezen FSTD capability signature omvat, of een oude FSTD;";

b) punt 23 wordt vervangen door:

"23. "Qualification test guide (QTG)": een document dat is opgesteld om aan te tonen dat de FSTD voldoet aan de voorgeschreven toleranties en toepasselijke eisen van het (de) primaire referentiedocument(en) voor het gesimuleerde luchtvaartuigtype of de gesimuleerde groep luchtvaartuigen;";

c) de volgende punten 26 tot en met 43 worden toegevoegd:

"26. "CS-FSTD": de certificeringsspecificaties voor FSTD's die door het Agentschap zijn afgegeven overeenkomstig ORA.FSTD.205 van bijlage VII (deel-ORA);

27. "FSTD capability signature (FCS)": de informatie die is aangetekend op een FSTD-kwalificatiecertificaat, waarin de kenmerken en de getrouwheidsniveaus van de FSTD zijn vermeld, alsook het luchtvaartuig dat door die FSTD wordt gesimuleerd in overeenstemming met CS-FSTD Uitgave 1 of later;

28. "Toegewezen FSTD capability signature (toegewezen FCS)": de informatie die is aangetekend op het FSTD-kwalificatiecertificaat, waarin de kenmerken en de getrouwheidsniveaus van de FSTD zijn vermeld, alsook het luchtvaartuig dat door die FSTD wordt gesimuleerd, als die FSTD niet is gekwalificeerd overeenkomstig CS-FSTD Uitgave 1;

29. "Lijst van apparatuurspecificaties (ESL)": een lijst die deel uitmaakt van de FSTD-kwalificatie en nauwkeurige en uitgebreide informatie bevat over de kwalificatie van het toestel en de kwalificatiebasis, geïnstalleerde apparatuur, capaciteiten en specificaties ervan;

30. "Primair referentiedocument (PRD)": de technische specificatie of reeks technische specificaties die wordt gebruikt om de kwalificatiebasis voor een FSTD vast te stellen;

31. "Eerste evaluatie": de eerste beoordeling door de bevoegde autoriteit om te bepalen of een FSTD voldoet aan de norm van de relevante kwalificatiebasis;

32. "Valideringsgegevens": de gegevens van grond- en vliegproeven, engineeringgegevens en andere toepasselijke bronnen die worden gebruikt om objectief te bevestigen dat de FSTD zowel de statische als de dynamische besturings- en prestatiekenmerken van het gesimuleerde luchtvaartuig en de relevante systemen ervan weerspiegelt;

33. "Verificatie": in de context van FSTD's, het proces om te waarborgen dat een FSTD voldoet aan de toepasselijke technische kwalificatie-eisen;

34. “Periodieke evaluatie”: de na de eerste evaluatie uitgevoerde periodieke beoordeling door de bevoegde autoriteit om te bepalen of een FSTD voldoet aan de norm van de relevante kwalificatiebasis;

35. “Speciale evaluatie”: elke andere beoordeling van een FSTD door de bevoegde autoriteit dan de eerste en periodieke evaluaties;

36. “Bevinding”: in de context van FSTD’s, niet-overeenstemming van een FSTD met de toepasselijke eisen van zijn kwalificatiebasis;

37. “Wijziging”: in de context van FSTD’s, een wijziging van een FSTD;

38. “Validatie”: in de context van FSTD’s, het proces van beoordeling van de capaciteiten van een FSTD op het gebied van opleiding, tests en toetsing;

39. “Oude FSTD”: een FSTD waarvan het kwalificatiecertificaat geen FCS of toegewezen FCS omvat en die een van de volgende is:

    a) in het geval van vleugelvliegtuigen: een volledige vluchtsimulator (Full flight simulator, FFS), een vluchtopleidingstoestel (Flight training device, FTD), een opleidingstoestel voor vlucht- en navigatieprocedures (Flight and navigation procedures trainer, FNPT) of een opleidingstoestel voor basisinstrumenten (Basic instrument training device, BITD);

    b) in het geval van helikopters: een volledige vluchtsimulator (Full flight simulator, FFS), een vluchtopleidingstoestel (Flight training device, FTD) of een opleidingstoestel voor vlucht- en navigatieprocedures (Flight and navigation procedures trainer, FNPT);

40. “Groep luchtvaartuigen”: in de context van FSTD’s, luchtvaartuigen met vergelijkbare besturings- en operationele kenmerken;

41. “Routekaart voor valideringsgegevens”: een document waarin, in een matrixformaat, de gegevensbron(nen) voor alle vereiste objectieve tests van een FSTD wordt (worden) geïdentificeerd, samen met de toepasselijke beweegredenen of toelichtingen;

42. “Technisch rapport”: een door de FSTD-fabrikant opgesteld document waarin wordt beschreven welke gegevens en methoden zijn gebruikt om een FSTD te ontwerpen en te toetsen aan de toepasselijke kwalificatiebasis;

43. “Fly-out”: een gesimuleerde vlucht die door een voldoende gekwalificeerde piloot wordt uitgevoerd tijdens de uitvoering van de functionele en subjectieve FSTD-tests die in de master-QTG (MQTG) zijn opgenomen.”;

2) aan artikel 10 ter worden de volgende leden toegevoegd:

“2. Wanneer de lidstaten en het EASA FSTD-kwalificatiecertificaten opnieuw afgeven overeenkomstig de eisen van bijlage VI (deel-ARA) voor FSTD’s die gekwalificeerd waren overeenkomstig certificeringsspecificaties die vóór 30 april 2028 van toepassing waren, nemen zij de volgende stappen:

a) op aanvraag van de certificaathouder vullen zij het deel “FSTD capability signature (FCS)” van het certificaat in:

    i) in het geval van FFS’s die gekwalificeerd waren overeenkomstig wijziging 3 van JAR-STD 1A of de eerste of latere uitgifte van JAR-STD 1H, in het geval van FTD’s van niveau 2 (FTD 2) en niveau 3 (FTD 3) die gekwalificeerd waren overeenkomstig de eerste uitgifte van JAR-STD 2A of de eerste of latere uitgifte van JAR-STD 2H en in het geval van FNPT’s die gekwalificeerd waren overeenkomstig wijziging 1 van JAR-STD 3A of de eerste of latere uitgifte van JAR-STD 3H, met een van de volgende vermeldingen:

        1) een toegewezen FCS overeenkomstig aanhangsel IX bij bijlage VI (deel-ARA);

        2) de FCS, na een evaluatie van de FSTD overeenkomstig de CS-FSTD die van toepassing is met ingang van 30 april 2028;

    ii) in het geval van andere dan de in punt a), i), bedoelde FFS’s, FTD 2, FTD 3 en FNPT’s, met een van de volgende vermeldingen:

        1) een toegewezen FCS overeenkomstig aanhangsel IX van bijlage VI (Deel-ARA), na een evaluatie van de FSTD overeenkomstig de in punt a), i), bedoelde certificeringsspecificaties, al naargelang van toepassing;

        2) de FCS, na een evaluatie van de FSTD overeenkomstig de CS-FSTD die van toepassing is met ingang van 30 april 2028;

iii) in het geval van FTD's van niveau 1 (FTD 1), met de FCS, na een evaluatie van de FSTD overeenkomstig de CS-FSTD die van toepassing is met ingang van 30 april 2028;

iv) in elk geval waarin een FSTD gekwalificeerd is op basis van bijzondere voorwaarden overeenkomstig ARA.FSTD.100, h), 1), van bijlage VI (Deel-ARA), met de FCS, na een evaluatie van de FSTD overeenkomstig de CS-FSTD die van toepassing is met ingang van 30 april 2028;

b) in alle andere gevallen, wanneer niet aan de voorwaarden van punt a), i) tot en met iv), is voldaan:

i) geven zij het FSTD-kwalificatiecertificaat opnieuw af zonder de rubriek "FSTD capability signature (FCS)" in te vullen;

ii) nemen zij, bij de hernieuwde afgifte van FSTD-kwalificatiecertificaten voor BITD's, de FSTD-specificaties op die zijn uiteengezet in aanhangsel IV van bijlage VI (Deel-ARA), zoals van toepassing tot en met 29 april 2028;

c) alvorens een FSTD-kwalificatiecertificaat opnieuw af te geven met een FCS overeenkomstig punt a), stellen zij de aanvrager in kennis van het resultaat van de herbeoordeling.

3. Wanneer zij handelen overeenkomstig lid 2, punt a), voegen de lidstaten en het EASA, in gevallen waarin een FSTD gekwalificeerd is voor meerdere FSTD-kwalificatietypes en -niveaus die hetzelfde luchtvaartuigtype simuleren, die FSTD-kwalificatiecertificaten samen tot één FSTD-kwalificatiecertificaat met één FCS of één toegewezen FCS. In dergelijke gevallen moeten de lidstaten en het EASA:

a) als een FSTD voldoet aan de in lid 2, punt a), i), bedoelde kwalificatiebasis, een van de volgende maatregelen nemen:

i) zij nemen het hoogste getrouwheidsniveau voor elk kenmerk, op basis van een vergelijking van de toegewezen FCS voor elke kwalificatie;

ii) als de FSTD-certificaathouder een FCS aanvraagt, bepalen zij de FCS na een evaluatie van de FSTD;

b) als een FSTD niet voldoet aan de in lid 2, punt a), i), bedoelde kwalificatiebasis, geven de lidstaat en het EASA voor elk kwalificatiecertificaat het FSTD-kwalificatiecertificaat af met een FCS of een toegewezen FCS die is vastgesteld overeenkomstig lid 2, punt a), ii), iii) of iv), naargelang het geval.

4. De lidstaten en het EASA vervangen uiterlijk op 30 oktober 2029 de bestaande FSTD-kwalificatiecertificaten door certificaten die voldoen aan het in aanhangsel IV van bijlage VI (Deel-ARA) vastgestelde formaat, op voorwaarde dat zij het volgende hebben ontvangen en beoordeeld:

a) de ESL;

b) een verklaring waarin wordt bevestigd dat de organisatie overeenstemming heeft bereikt met Deel-ORA, subdeel FSTD, zoals gewijzigd bij Uitvoeringsverordening (EU) 2026/781 van de Commissie (*).

Bij de vervanging van de bestaande FSTD-kwalificatiecertificaten overeenkomstig de eerste alinea van dit lid handelen de lidstaten en het EASA overeenkomstig lid 2. Wanneer de lidstaten en het EASA het FSTD-kwalificatiecertificaat afgeven overeenkomstig het in aanhangsel IV van bijlage VI (Deel-ARA) vastgestelde formaat, wordt de voor dat FSTD-certificaat ontwikkelde ESL onderdeel van de FSTD-kwalificatie.

5. Houders van FSTD-kwalificatiecertificaten moeten voor elk ander FSTD-kwalificatiecertificaat dan dat voor BITD's een ESL opstellen en indienen bij de bevoegde autoriteit, samen met een verklaring waarin wordt bevestigd dat de organisatie overeenstemming heeft bereikt met subdeel FSTD van bijlage VII (Deel-ORA), zoals gewijzigd bij Uitvoeringsverordening (EU) 2026/781, in de volgende gevallen:

a) bij het aanvragen van de hernieuwde afgifte van het certificaat overeenkomstig de eisen van bijlage VII (deel-ORA);

b) wanneer de FSTD bedoeld is om te worden gebruikt voor het geven van opleidingen overeenkomstig bijlage I (deel-FCL) bij deze verordening of de eisen van Verordening (EU) nr. 965/2012, overeenkomstig een nieuw of gewijzigd opleidingsprogramma;

c) uiterlijk op 30 april 2029.

6. Een BITD-kwalificatiecertificaat blijft geldig op voorwaarde dat de bevoegde autoriteit om de 3 jaar een periodieke evaluatie uitvoert.

7. De eisen van deze verordening die een verwijzing naar FSTD-types en -niveaus bevatten, worden toegepast op FSTD's met een FCS of een toegewezen FCS overeenkomstig FCL.036 van bijlage I (deel-FCL).

_____

(*) Uitvoeringsverordening (EU) 2026/781 van de Commissie van 8 april 2026 tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1178/2011 en (EU) nr. 965/2012 wat betreft de eisen die van toepassing zijn op vluchtnabootsers en het gebruik van die toestellen voor de opleiding, tests en toetsing van piloten (PB L, 2026/781, 10.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/781/oj).";

3) Bijlage I wordt gewijzigd overeenkomstig bijlage I bij deze verordening.

4) Bijlage VI wordt gewijzigd overeenkomstig bijlage II bij deze verordening.

5) Bijlage VII wordt gewijzigd overeenkomstig bijlage III bij deze verordening;

6) bijlage VIII wordt gewijzigd overeenkomstig bijlage IV bij deze verordening.

Artikel 2

Verordening (EU) nr. 965/2012 wordt als volgt gewijzigd:

1) bijlage I wordt gewijzigd overeenkomstig bijlage V bij deze verordening;

2) bijlage III wordt gewijzigd overeenkomstig bijlage VI bij deze verordening.

Artikel 3

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing vanaf 30 april 2028.

De punten 5 [FCL.740.H], 6 [FCL.930.TRI] en 7 [FCL.935.TRI] van bijlage I zijn echter van toepassing met ingang van 30 april 2026.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 8 april 2026.

Voor de Commissie
De voorzitter
Ursula VON DER LEYEN

BIJLAGE I

Wijzigingen van bijlage I (Deel-FCL) bij Verordening (EU) nr. 1178/2011

Bijlage I bij Verordening (EU) nr. 1178/2011 wordt als volgt gewijzigd:

(1) in FCL.010 wordt de definitie van "Vliegtrainingsapparaat (Flight Training Device — FTD)" vervangen door:
"een replica op ware grootte van de instrumenten, uitrusting, panelen en stuurorganen van een specifiek vliegtuigtype in een open cockpitgebied of een gesloten cockpit, met inbegrip van het geheel van instrumenten en computerprogramma's noodzakelijk om het vliegtuig op de grond en in vlucht na te bootsen, rekening houdend met de systemen die in het apparaat zijn geïnstalleerd.";

(2) het volgende punt FCL.036 wordt ingevoegd:

"**FCL.036 Gebruik van FSTD's voor opleiding, tests en toetsing**

Aanvragers hebben het recht te voldoen aan de eisen met betrekking tot FSTD-types en -niveaus door gebruik te maken van FSTD's waarvan de kwalificatiecertificaten FCS'en of toegewezen FCS'en omvatten, voor zover al het volgende van toepassing is:

(a) voor elk kenmerk geeft het FCS of toegewezen FCS een getrouwheidsniveau aan dat gelijk is aan of hoger is dan het equivalent dat in de onderstaande tabellen is vastgesteld:

(1) voor vleugelvliegtuigen:

FSTD-type en -niveaureferentie	Gelijkwaardig FCS													
	1. Inrichting en structuur van de cockpit	2. Vluchtregelkrachten en -apparatuur	3. Bediening van besturingssystemen	4. Luchtvaartuigsystemen	5. Prestaties en besturing op de grond	6. Prestaties en besturing in grondeffect	7. Prestaties en besturing buiten grondeffect	8. Geluidssignalen	9. Trilsignalen	10. Bewegingssignalen	11. Visuele signalen	12. Navigatie	13. Atmosfeer en weer	14. Exploitatievestigingen en terrein
FNPT I	G	G	G	N	N	N	G	N	N	N	N	R	N	N
FNPT II / FNPT II MCC	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
FTD 2	S	R	S	S	N	G	G	G	N	N	N	S	N	N
FSTD gekwalificeerd volgens een norm die gelijkwaardig is aan niveau B	S	R	S	S	R	R	R	G	R	R	G	S	G	G
FFS niveau C	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	S
FFS tussentijds niveau C	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S tussentijds	S	S	S	S
FFS niveau D	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S

Opmerking: S, specifiek; R, representatief; G, generiek; N, geen.

(2) voor helikopters:

FSTD-type en -niveaurefe-rentie	Gelijkwaardig FCS													
	1. Inrichting en structuur van de cockpit	2. Besturingskrachten en -hardware	3. Bediening van besturingssystemen	4. Luchtvaartuigsystemen	5. Prestaties en besturing op de grond	6. Prestaties en besturing in grondeffect	7. Prestaties en besturing buiten grondeffect	8. Geluidssignalen	9. Trilsignalen	10. Bewegingssignalen	11. Visuele signalen	12. Navigatie	13. Atmosfeer en weer	14. Exploitatievestigingen en terrein
FNPT I	G	G	G	N	N	N	N	N	N	N	N	R	N	N
FNPT II / FNPT II MCC	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G
FNPT III / FNPT III MCC	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	R
FTD 2 / FTD 2 MCC	R	R	R	S	G	G	G	G	N	N	R	S	G	R
FTD 3 / FTD 3 MCC	R	R	R	S	G	R	R	G	N	N	R	S	R	R
FFS niveau C	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	R
FFS niveau D	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S

(b) de FSTD's hebben:

(1) tactiele hardware;

(2) primaire besturingsorganen waarvan de krachten veranderen op basis van de verschillende vluchtomstandigheden voor oefeningen met manuele vluchten, behalve in het geval van FSTD's waarvan de FCS'en of toegewezen FCS'en lager zijn dan het equivalent van een FNPT II;

(3) indien gebruikt voor MCC-opleiding, de in het FSTD-kwalificatiecertificaat vermelde aanvullende capaciteit voor MCC.";

(3) FCL.110.H wordt als volgt gewijzigd:

(a) punt a) wordt vervangen door:

"a) Kandidaten voor de LAPL(H) moeten 40 uur vlieginstructie hebben ontvangen in helikopters en, in de mate en onder de voorwaarden als gespecificeerd in punt a bis), in FSTD's. De vlieginstructie moet ten minste het volgende omvatten:

(1) 20 uur dubbelbesturingsonderricht;

(2) 10 uur solovliegtijd onder toezicht, met inbegrip van ten minste 5 uur solo-overlandvluchten met ten minste 1 overlandvlucht van ten minste 150 km (80 NM), gedurende welke 1 landing met volledige stilstand moet worden uitgevoerd op een ander luchtvaartterrein dan het luchtvaartterrein van vertrek;

(3) 35 uur vlieginstructie in hetzelfde type helikopter dat zal worden gebruikt voor de vaardigheidstest.";

(b) het volgende punt a bis) wordt ingevoegd:

"a bis) Kandidaten mogen maximaal 5 uur van de in punt a), 1), vermelde 20 uur dubbelbesturingsonderricht voltooien in een FSTD, voor zover al het volgende van toepassing is:

(1) de FSTD is representatief voor het type helikopter dat zal worden gebruikt voor de vaardigheidstest;

(2) de opleidingsorganisatie heeft de adequaatheid tussen de FSTD-specificaties en het LAPL(H)-opleidingsprogramma aangetoond aan de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor het toezicht op die opleidingsorganisatie. De opleidingsorganisatie moet een van de volgende zijn:

i) een ATO;

ii) een DTO, op voorwaarde dat de bevoegde autoriteit het gebruik van die FSTD voor LAPL(H)-opleiding heeft toegestaan.";

(4) FCL.210.H wordt als volgt gewijzigd:

(a) punt a) wordt vervangen door:

"a) Kandidaten voor een PPL(H) moeten ten minste 45 uur vlieginstructie hebben voltooid in helikopters en, in de mate en onder de voorwaarden als gespecificeerd in punt a bis), in FSTD's. De vlieginstructie moet ten minste het volgende omvatten:

1) 25 uur dubbelbesturingsonderricht;

2) 10 uur solovliegtijd onder toezicht, met inbegrip van ten minste 5 uur solo-overlandvluchten met ten minste 1 overlandvlucht van ten minste 185 km (100 NM), met landingen met volledige stilstand op 2 luchtvaartterreinen die verschillen van het luchtvaartterrein van vertrek;

3) 35 uur vlieginstructie in het type helikopter dat zal worden gebruikt voor de vaardigheidstest.";

(b) het volgende punt a bis) wordt ingevoegd:

"a bis) Van de in punt a), 1), vermelde 25 uur dubbelbesturingsonderricht mogen kandidaten een van de volgende voltooien in FSTD's:

1) maximaal 5 uur;

2) maximaal 10 uur, voor zover zij voldoen aan al het volgende:

i) zij voltooien ten minste 5 van die 10 uur in een FSTD die representatief is voor het type helikopter dat voor de vaardigheidstest zal worden gebruikt;

ii) zij voltooien de opleiding bij een opleidingsorganisatie die, wat de in punt i) bedoelde FSTD betreft, de adequaatheid tussen de FSTD-specificaties en het PPL(H)-opleidingsprogramma heeft aangetoond aan de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor het toezicht op die opleidingsorganisatie. De opleidingsorganisatie moet een van de volgende zijn:

A) een ATO;

B) een DTO, op voorwaarde dat de bevoegde autoriteit het gebruik van die FSTD voor PPL(H)-opleiding heeft toegestaan.";

(5) in FCL.740.H, punt c), wordt de tweede alinea vervangen door:

"De bekwaamheidsproef of herhalingsopleiding, al naargelang van toepassing, moet elke keer in een ander type worden afgelegd. De nieuwe geldigheidsperiode van alle typebevoegdverklaringen die overeenkomstig dit punt zijn verlengd, begint samen met de geldigheidsperiode van de typebevoegdverklaring waarvoor de bekwaamheidsproef of de herhalingsopleiding is voltooid.";

(6) in FCL.930.TRI wordt punt b) vervangen door:

"b) Kandidaten die houder zijn of zijn geweest van een certificaat als instructeur, zijn volledig vrijgesteld van de eis in punt a ter), 1).";

(7) aan FCL.935.TRI wordt het volgende punt c) toegevoegd:

"c) In afwijking van punt b) mag de beoordeling van de vakbekwaamheid:

1) voor TRI's voor niet-complexe helikopters worden verricht in een combinatie van FSTD('s) en het luchtvaartuig, zelfs als een FFS beschikbaar en toegankelijk is;

2) voor TRI's voor de in deel A, punt 1 sexies, c), van aanhangsel 9 bedoelde helikopters worden gegeven overeenkomstig FCL.935.TRI, b), 1), 2), of 3), ongeacht of een FFS of FSTD beschikbaar en toegankelijk is.";

(8) aanhangsel 9 wordt als volgt gewijzigd:

(a) Deel A wordt als volgt gewijzigd:

i) punt 1 septies wordt vervangen door:

"1 septies. Wanneer FSTD's worden gebruikt tijdens opleiding, tests en toetsing, is het volgende van toepassing:

a) een FSTD mag alleen voor een bepaalde oefening worden gebruikt als de FSTD over de kenmerken en bijbehorende getrouwheidsniveaus beschikt om de relevante kenmerken van het luchtvaartuig, de signalen en de omgeving van die oefening te simuleren, voor zover dat nodig is voor de kandidaat om:

i) de vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn voor het passende stadium van de opleiding;

ii) blijk te geven van de vaardigheden om het desbetreffende luchtvaartuig veilig te bedienen tijdens de desbetreffende oefening voor toetsing en controle;

b) bovendien wordt de geschiktheid van de gebruikte FSTD's getoetst aan de toepasselijke "tabel van functies en subjectieve tests" en de toepasselijke "tabel van FSTD-valideringstests" in het primair referentiedocument voor het gebruikte toestel.

Alle beperkingen die vermeld zijn op het geschiktheidscertificaat van het toestel of de bijbehorende ESL moeten in rekening worden genomen.";

ii) het volgende punt 1 octies wordt ingevoegd:

"1 octies. Indien gespecificeerd in de tabellen in delen B tot en met E van dit aanhangsel, mogen OTD's worden gebruikt om de opleidingstaken van een opleidingsprogramma voor typebevoegdverklaring uit te voeren. De opleidingstijd in dergelijke toestellen wordt echter niet meegeteld voor de minimale FSTD-opleidingstijd die is gespecificeerd in het desbetreffende opleidingsprogramma voor typebevoegdverklaring.";

iii) punt 18 wordt als volgt gewijzigd:

— de inleidende zin wordt vervangen door:

"In de opleiding in het herstellen van upsets betekent "overtrek" zowel een nadering tot overtrek als een overtrek zelf. De ATO kan een FFS van niveau C of D gebruiken om het herstellen van een overtrek aan te leren of om de typespecifieke kenmerken van een overtrek te demonstreren, of beide, voor zover aan de twee volgende voorwaarden is voldaan:";

— punt a) wordt vervangen door:

"a) de FSS is gekwalificeerd overeenkomstig de eisen van een speciale evaluatie in CS-FSTD(A) Uitgave 2 of overeenkomstig de meest recente toepasselijke kwalificatiebasis;";

(b) deel B wordt als volgt gewijzigd:

i) punt 5 wordt als volgt gewijzigd:

— de punten a) en b) worden vervangen door:

"a) De onderstaande symbolen betekenen het volgende:

P = Opgeleid als PIC of tweede piloot en als PF en PM

X = Voor deze oefening mag geen vleugelvliegtuig worden gebruikt

P# = de opleiding moet worden aangevuld met inspectie van het vliegtuig onder toezicht

b) De praktijkopleiding moet ten minste worden uitgevoerd op het opleidingsuitrustingsniveau aangegeven als (P), of kan worden uitgevoerd op elk hoger uitrustingsniveau aangegeven met de pijl (→).

De onderstaande afkortingen worden gehanteerd om de gebruikte opleidingsuitrusting aan te geven:

A = vleugelvliegtuig

FFS = volledige vluchtnabootser

FSTD = vluchtnabootsingsinstrument

OTD = ander opleidingstoestel.";

— de tabel na punt l) wordt vervangen door:

"TMG's EN EENPILOOTGECERTIFICEERDE VLEUGELVLIEGTUIGEN, BEHALVE COMPLEXE VLEUGELVLIEGTUIGEN MET GROOT PRESTATIEVERMOGEN		PRAKTISCHE OPLEIDING				VAARDIGHEIDSTEST/ BEKWAAMHEIDSPROEF VOOR EEN KLASSE OF TYPEBEVOEGDVERKLARING	
Manoeuvres/procedures		OTD	FSTD	A	Initialen van de instructeur na voltooiing van de opleiding	Getest of beproefd in FSTD of A	Initialen van de examinator na voltooiing van de test of proef
	SECTIE 1						
1 1.1	Vertrek Voorafgaand aan de vlucht, met inbegrip van: — documentatie; — massa en zwaartepunt; — weersinformatie; en — NOTAM.	P					
1.2	Controles voor de start						
1.2.1	Extern	P#		P		M	
1.2.2	Intern	P#	P#	P		M	
1.3	Motor starten: normale storingen		P	→		M	
1.4	Taxiën		P	→		M	
1.5	Controles voor vertrek: motor opwarmen (indien van toepassing)		P	→		M	
1.6	Opstijgprocedure: — normaal met vleugelklepinstellingen volgens het vlieghandboek; en — dwarswind (indien de omstandigheden dat toelaten).		P	→		M	
1.7	Klimmen: — V_x/V_y — bochten naar bepaalde koersen; en — overgang naar horizontale vlucht.		P	→		M	
1.8	Contact met ATC — naleving, R/T-procedures		P			M	

	SECTIE 2						
2 2.1	Luchtwerk (visuele meteorologische omstandigheden (VMC)) Rechtlijnige horizontale vlucht bij diverse vliegsnelheden, waaronder begrepen vliegen bij kritisch lage vliegsnelheid met en zonder vleugelkleppen (inclusief nadering tot V_{mca}, indien van toepassing)		P	→			
2.2	Steile bochten (360° links en rechts bij 45° dwarshelling)		P	→		M	
2.3	Overtrek en herstel: (i) zuivere overtrek; (ii) nadering tot overtrek bij het dalen in een bocht in de naderingsconfiguratie en met vermogen; (iii) nadering tot overtrek in de landingsconfiguratie en met vermogen; en (iv) nadering tot overtrek, bocht tijdens de klimvlucht met vleugelkleppen in de startstand en klimvermogen (alleen éénmotorige vleugelvliegtuigen).		P	→		M	
2.4	Bediening onder gebruikmaking van automatische piloot en flight director (mag worden uitgevoerd in Sectie 3) indien van toepassing		P	→		M	
2.5	Contact met ATC — naleving, R/T-procedures		P	→		M	
	SECTIE 3A						
3A 3A.1	"En route"-procedures VFR (zie B.5, punten c) en d)) Vliegplan, gegist bestek en kaartlezen		P	→			
3A.2	Aanhouden van hoogte, koers en snelheid		P	→			
3A.3	Oriëntatie, tijdplanning en herziening van ETA's		P	→			
3A.4	Gebruik van radionavigatiehulpmiddelen (indien van toepassing)		P	→			
3A.5	Vluchtbeheer (vluchtlog, routinecontroles inclusief brandstof, systemen en ijsafzetting)		P	→			
3A.6	Contact met ATC — naleving, R/T-procedure		P	→			
	SECTIE 3B						
3B 3B.1*	Instrumentvliegen Vertrek onder IFR		P	→		M	
3B.2*	"En route"-IFR		P	→		M	

3B.3*	Wachtprocedures		P	→		M	
3B.4*	3D-vluchtuitvoeringen tot aan een beslissingsaltitude/-hoogte (DA/H) van 200 voet (60 m) of tot aan hogere minima indien noodzakelijk voor de naderingsprocedure (de automatische piloot mag worden gebruikt tot aan het onderscheppen van het eindnaderingssegment van de verticale vliegroute)		P	→		M	
3B.5*	2D-vluchtuitvoeringen tot minimumdalingsaltitude/-hoogte (MDA/H)		P	→		M	
3B.6*	Vliegoefeningen met een gesimuleerde uitval van het kompas en de vliegstandaanwijzer: — standaardbochten (Rate 1); en — herstel vanuit ongewone vliegstanden.		P	→		M	
3B.7*	Uitval van de localizer of de glideslope		P	→			
3B.8*	Contact met ATC — naleving, R/T-procedures		P	→		M	
	Opzettelijk blanco gelaten						
	SECTIE 4						
4 4.1	Aankomst en landingen Procedure bij aankomst op luchtvaartterrein		P	→		M	
4.2	Normale landing		P	→		M	
4.3	Landing zonder vleugelkleppen		P	→		M	
4.4	Landing met dwarswind (indien geschikte omstandigheden)		P	→			
4.5	Glijlanding vanaf hoogstens 2 000 voet boven de baan (alleen éénmotorige vleugelvliegtuigen)		P	→			
4.6	Doorstart vanaf de minimumhoogte		P	→		M	
4.7	Doorstart en landing 's nachts (indien van toepassing)		P	→			
4.8	Contact met ATC — naleving, R/T-procedures		P	→		M	
	SECTIE 5						
5	Abnormale en noodprocedures (Deze sectie mag worden gecombineerd met secties 1 t/m 4.)						
5.1	Afgebroken start bij een redelijke snelheid		P	→		M	

5.2	Gesimuleerde motorstoring na opstijgen (alleen éénmotorige vleugelvliegtuigen)			P		M	
5.3	Gesimuleerde noodlanding zonder vermogen (alleen éénmotorige vleugelvliegtuigen)			P		M	
5.4	Gesimuleerde noodgevallen: (i) brand of rook tijdens de vlucht; en (ii) systeemstoringen waar van toepassing		P	→			
5.5	Opleiding voor uitsluitend ME-vleugelvliegtuigen en TMG: afzetten en herstarten van de motor (op een veilige hoogte indien uitgevoerd in het luchtvaartuig)		P	→			
5.6	Contact met ATC — naleving, R/T-procedure						
	SECTIE 6						
6 6.1*	Gesimuleerde asymmetrische vlucht (Deze sectie mag worden gecombineerd met secties 1 t/m 5.) Gesimuleerde motorstoring tijdens het opstijgen (op veilige hoogte, tenzij uitgevoerd in een FFS of FNPT II)		P	→		M	
6.2*	Asymmetrische nadering en doorstart		P	→		M	
6.3*	Asymmetrische nadering en landing, waarbij het vliegtuig volledig tot stilstand wordt gebracht		P	→		M	
6.4	Contact met ATC — naleving, R/T-procedures		P	→		M	
	SECTIE 7						
7	UPRT						
7.1	Vliegmanoeuvres en -procedures						
7.1.1	Manueel vliegen met en zonder flight directors (geen automatische piloot, geen automatisch gashendelsysteem, en bij verschillende besturingsmodi, voor zover van toepassing)		P	→			
7.1.1.1	Bij verschillende snelheden (met inbegrip van trage vlucht) en altitudes binnen de limieten van de FSTD-opleiding		P	→			
7.1.1.2	Steile bochten met 45° helling, 180° tot 360° links en rechts		P	→			
7.1.1.3	Bochten met en zonder spoilers		P	→			

7.1.1.4	Procedurevliegen en -manoeuvreren op instrumenten, met inbegrip van instrumentvertrek en -aankomst, en visuele nadering		P	→			
7.2 7.2.1	opleiding in het herstellen van upsets Herstel van overtreksituaties in: — opstijgconfiguratie; — zuivere configuratie op lage altitude; — zuivere configuratie nabij de maximale vluchtuitvoeringsaltitude; en — landingsconfiguratie.		P	→			
7.2.2	De volgende upsetoefeningen: — herstellen van “nose-high”-overtrek bij verschillende dwarshellingshoeken; en — herstellen van “nose-low”-overtrek bij verschillende dwarshellingshoeken.		P	→			
7.3	Doorstart met alle motoren actief* vanuit diverse fasen tijdens een instrumentnadering		P	→			
7.4	Geweigerde landing met alle motoren actief: — vanaf diverse hoogten onder DH/MDH 15 m (50 voet) boven de baandrempel; — na touchdown (afgebroken landing); — bij vleugelvliegtuigen die niet zijn gecertificeerd als transportvliegtuig (JAR/FAR 25) of als commutervliegtuig (SFAR 23), wordt de geweigerde landing met alle motoren actief ingezet onder MDA/H of na touchdown.		P	→”			

ii) punt 6 wordt als volgt gewijzigd:

— de punten a) en b) worden vervangen door:

“a) De onderstaande symbolen betekenen het volgende:

P = Opgeleid als PIC of tweede piloot en als PF en PM ten behoeve van de afgifte van een typebevoegdverklaring, voor zover toepasselijk

X = Voor deze oefening mag geen vleugelvliegtuig worden gebruikt

P → = De oefening moet worden voltooid in een passend gekwalificeerde FSTD

P# = de opleiding moet worden aangevuld met een inspectie van het vliegtuig onder toezicht.

b) De praktijkopleiding moet ten minste worden uitgevoerd op het opleidingsuitrustingsniveau aangegeven als (P), of kan worden uitgevoerd op elk hoger uitrustingsniveau aangegeven met de pijl (→).

De onderstaande afkortingen worden gehanteerd om de gebruikte opleidingsuitrusting aan te geven:

A = vleugelvliegtuig

FFS = volledige vluchtnabootser

FSTD = vluchtnabootsingsinstrument

OTD = ander opleidingstoestel.”;

— de tabel na punt j) wordt vervangen door:

"MEERPILOOT-GECERTIFICEERDE VLEUGELVLIEGTUIGEN EN ÉÉNPILOOT-GECERTIFICEERDE COMPLEXE VLEUGELVLIEGTUIGEN MET GROOT PRESTATIEVERMOGEN		PRAKTISCHE OPLEIDING				VAARDIGHEIDSTEST OF BEKWAAMHEIDSPROEF VOOR ATPL/MPL/ TYPEBEVOEGDVERKLARING	
Manoeuvres/procedures		OTD	FSTD	A	Initialen van de instructeur na voltooiing van de opleiding	Getest of beproefd in FSTD of A	Initialen van de examinator na voltooiing van de test of proef
	SECTIE 1						
1 1.1	Vluchtvoorbereiding Prestatieberekening	P					
1.2	Uitwendige visuele inspectie van het vleugelvliegtuig; locatie van elk item en doel van de inspectie	P#	P#	P			
1.3	Inspectie van de cockpit		P	→			
1.4	Gebruik van checklist voor het starten van de motoren, startprocedures, controle van radio en navigatie-uitrusting, selectie en instelling van navigatie- en communicatiefrequenties		P	→		M	
1.5	Taxiën conform instructies van de luchtverkeersleiding of de instructeur		P	→			
1.6	Controles voor de start		P	→		M	
	SECTIE 2						
2 2.1	Start Normale start met verschillende instellingen van de vleugelkleppen, inclusief versnelde start		P	→			
2.2*	Instrumentstart; overgang naar instrumentvliegen is vereist tijdens rotatie of onmiddellijk na het loskomen van de grond		P	→			
2.3	Opstijgen met dwarswind		P	→			

2.4	Start met maximale startmassa (werkelijke of gesimuleerde maximale startmassa)		P	→			
2.5 2.5.1*	Opstijgen met gesimuleerde motorstoring: kort na het bereiken van V_2		P	→			
	(In vliegtuigen die niet zijn gecertificeerd als transportvliegtuigen of als commutervliegtuigen, mag de motorstoring niet worden gesimuleerd tot een minimumhoogte van 500 ft boven het einde van de startbaan is bereikt. In vliegtuigen met dezelfde prestatie als een transportvliegtuig m.b.t. startmassa en luchtdichtheidshoogte, mag de instructeur de motorstoring kort na het bereiken van V_2 simuleren)						
2.5.2*	tussen V_1 en V_2		P	X		M Alleen FFS	
2.6	Afgebroken start bij een redelijke snelheid vóór het bereiken van V_1		P	→		M	
	SECTIE 3						
3 3.1	Vliegmanoeuvres en -procedures Manueel vliegen met en zonder flight directors (geen automatische piloot, geen automatisch gashendelsysteem, en bij verschillende besturingsmodi, voor zover van toepassing)		P	→			
3.1.1	Bij verschillende snelheden (met inbegrip van trage vlucht) en altitudes binnen de limieten van de FSTD-opleiding		P	→			
3.1.2	Steile bochten met 45° helling, 180° tot 360° links en rechts		P	→			
3.1.3	Bochten met en zonder spoilers		P	→			
3.1.4	Procedurevliegen en -manoeuvreren op instrumenten, met inbegrip van instrumentvertrek en -aankomst, en visuele nadering		P	→			

3.2	Veranderen van trim en machtrillingen (indien van toepassing) en overige specifieke vliegeigenschappen van het vliegtuig (bijv. Dutch Roll)		P	X		Alleen FFS	
3.3	Normale werking van systemen en van het paneel voor de boordwerktuigkundige (indien van toepassing)	P	→	→			
3.4	Normale en abnormale werking van de volgende systemen:					M	Een verplicht minimum van 3 abnormale items moet worden geselecteerd uit 3.4.0 t/m 3.4.14
3.4.0	Motor (indien noodzakelijk propeller)	P	→	→			
3.4.1	Drukregeling en airconditioning	P	→	→			
3.4.2	Pitot-/statisch systeem	P	→	→			
3.4.3	Brandstofsysteem	P	→	→			
3.4.4	Elektrisch systeem	P	→	→			
3.4.5	Hydraulisch systeem	P	→	→			
3.4.6	Besturings- en trimsysteem	P	→	→			
3.4.7	Systeem ter voorkoming van ijsafzetting en ijsverwijderingssysteem, voorruitverwarming	P	→				
3.4.8	Automatische piloot/flight director	P	→			M (enkel voor éénpiloot-bediening)	
3.4.9	Apparatuur voor het waarschuwen voor of het vermijden van overtrek, en apparatuur ter verbetering van de stabiliteit	P	→				
3.4.10	Grondnaderingswaarschuwingssysteem, weerradar, radiohoogtemeter, transponder		P				
3.4.11	Radio's, navigatie-uitrusting, instrumenten, vluchtregelsysteem	P	→				
3.4.12	Landingsgestel en remmen	P	→	→			
3.4.13	Vleugelvoorrandklep- en -achterrandklepsysteem	P	→	→			
3.4.14	Hulpaggregaat (APU)	P	→	→			
	Opzettelijk blanco gelaten						

3.6	Abnormale en noodprocedures:					M	Een verplicht minimum van 3 items moet worden geselecteerd uit 3.6.1 t/m 3.6.9
3.6.1	Brandoefeningen bijv. motor, APU, cabine, vrachtruim, cockpit, vleugel- en elektrische branden, inclusief evacuatie		P	→			
3.6.2	Rookbeheersing en -verwijdering		P	→			
3.6.3	Motorstoringen, uitzetten en herstarten op veilige hoogte		P	→			
3.6.4	Brandstoflozing (gesimuleerd)		P	→			
3.6.5	Windschering bij start/landing		P	X		Alleen FFS	
3.6.6	Gesimuleerde cabinedrukstoring/ nooddaling		P	→			
3.6.7	Uitval van een bemanningslid		P	→			
3.6.8	Andere noodprocedures zoals uiteengezet in het betreffende vlieghandboek (AFM)		P	→			
3.6.9	Antibotsingsysteem (Traffic Alert and Collision Avoidance System) (TCAS)	P →	→	X		Alleen FFS	
3.7 3.7.1	Opleiding in het herstellen van upsets Herstel van overtreksituaties in: — opstijgconfiguratie; — zuivere configuratie op lage altitude; — zuivere configuratie nabij de maximale vluchtuitvoeringsaltitude; en — landingsconfiguratie.		P FFS die alleen gekwalificeerd is voor de opleidingstaak	X			
3.7.2	De volgende upsetoefeningen: — herstellen van “nose-high”-overtrek bij verschillende dwarshellingshoeken; en — herstellen van “nose-low”-overtrek bij verschillende dwarshellingshoeken.		P FFS die alleen gekwalificeerd is voor de opleidingstaak	X		Alleen FFS	

3.8	Instrumentvliegprocedures						
3.8.1*	Naleven van vertrek- en aankomstroutes en ATC-instructies		P	→		M	
3.8.2*	Wachtprocedures		P	→			
3.8.3*	* 3D-vluchtuitvoeringen tot aan een DA/H van 200 voet (60 m) of tot aan hogere minima indien noodzakelijk voor de naderingsprocedure						
	Opmerking: Volgens het vlieghandboek kan voor RNP APCH-procedures het gebruik van de automatische piloot of de flight director noodzakelijk zijn. Bij de keuze van de handmatig te vliegen procedure wordt met dergelijke beperkingen rekening gehouden (bijvoorbeeld door voor 3.8.3.1 een ILS te kiezen in geval van een dergelijke beperking in het vlieghandboek).						
3.8.3.1*	Handmatig, zonder flight director		P	→		M (alleen vaardig-heidstest)	
3.8.3.2*	Handmatig, met flight director		P	→			
3.8.3.3*	Met automatische piloot		P	→			
3.8.3.4*	Handmatig, met een motor gesimuleerd buiten werking tijdens de eindnadering, ofwel tot aan het landingspunt ofwel gedurende de volledige afgebroken-naderingsprocedure (voor zover van toepassing), beginnend: (i) vóór het passeren van 1 000 voet boven het luchtvaartterrein, en (ii) na het passeren van 1 000 voet boven het luchtvaartterrein. In vleugelvliegtuigen die niet als transportvliegtuig (JAR/FAR 25) of als commutervliegtuig (SFAR 23) zijn gecertificeerd, moet de nadering met gesimuleerde motorstoring en de daaropvolgende doorstart worden begonnen in samenhang met de 2D-nadering, zoals bepaald in punt 3.8.4. De doorstart moet worden aangevangen bij het bereiken van de gepubliceerde hindernisvrije altitude/hoogte (OCH/A), echter niet na het bereiken van een MDA/H van 500 voet boven de baandrempelhoogte. In vleugelvliegtuigen met dezelfde prestaties als een transportvliegtuig voor wat de startmassa en luchtdichtheidshoogte betreft, kan de instructeur de motorstoring simuleren conform oefening 3.8.3.4.		P	→		M	

3.8.4*	2D-vluchtuitvoeringen tot aan de MDA/H		P*	→		M	
3.8.5	Circuitnadering onder de volgende omstandigheden: (a)* nadering tot de toegestane minimale circlingnaderingsaltitude op het betreffende luchtvaartterrein conform de lokale instrumentnaderingsfaciliteiten onder gesimuleerde instrumentvliegomstandigheden; gevolgd door: (b) circlingnadering naar een andere baan ten minste 90° uit de middellijn vanaf de eindnadering gebruikt in punt a), op de toegestane minimale circlingnaderingshoogte. *Opmerking:* als a) en b) niet mogelijk zijn om ATC-redenen, kan een gesimuleerd slechtzichtpatroon worden uitgevoerd.		P*	→			
3.8.6	Visuele naderingen		P	→			
	SECTIE 4						
4	Procedures voor afgebroken nadering		P*	→			
4.1	Doorstart met alle motoren in werking* tijdens een 3D-vluchtuitvoering bij het bereiken van de beslissingshoogte		P*	→			
4.2	Doorstart met alle motoren actief* vanuit diverse fasen tijdens een instrumentnadering		P*	→			
4.3	Overige procedures voor afgebroken naderingen		P*	→			
4.4*	Handmatige doorstart met de kritische motor gesimuleerd buiten werking na een instrumentnadering bij het bereiken van de DH, MDH of MAPt		P*	→		M	
4.5	Geweigerde landing met alle motoren actief: — vanaf diverse hoogten onder DH/MDH; — na touchdown (afgebroken landing) Bij vleugelvliegtuigen die niet zijn gecertificeerd als transportvliegtuig (JAR/FAR 25) of als		P	→			

	commutervliegtuig (SFAR 23), wordt de geweigerde landing met alle motoren actief ingezet onder MDA/H of na het neerkomen.						
	SECTIE 5						
5 5.1	Landingen Normale landingen* met visuele referentie vastgesteld bij het bereiken van de DA/H volgend op een instrumentnadering		P				
5.2	Landing met gesimuleerd vastgelopen horizontaal stabilo in elke out-of-trim positie		P	X		Alleen FFS	
5.3	Dwarswindlandingen (luchtvaartuig, indien uitvoerbaar)		P	→			
5.4	Verkeerspatroon en landing zonder of met gedeeltelijk uitgeschoven vleugelvoorrandkleppen en -achterrandkleppen		P	→			
5.5	Landing met kritische motor gesimuleerd buiten werking		P	→		M	
5.6	Landing met twee motoren buiten werking: — vliegtuigen met drie motoren: de middenmotor en één buitenmotor, voor zover uitvoerbaar conform de gegevens van het AFM; en — vliegtuigen met vier motoren: twee motoren aan één zijde.		P	X		M Alleen FFS (alleen vaardig-heidstest)”	

(c) deel C wordt als volgt gewijzigd:

i) de punten 5 en 6 worden vervangen door:

“5. De onderstaande symbolen betekenen het volgende:

P = opgeleid als PIC voor de afgifte van een typebevoegdverklaring voor éénvlieger-gecertificeerde helikopters (SPH) of opgeleid als PIC of tweede piloot en als PF en PNF voor de afgifte van een typebevoegdverklaring voor meervlieger-gecertificeerde helikopters (MPH)

X = voor deze oefening mag geen helikopter worden gebruikt.

P → = De oefening moet worden voltooid in een naar behoren gekwalificeerde FSTD

P# = de opleiding moet worden aangevuld met inspectie van de helikopter onder toezicht

6. De praktijkopleiding moet ten minste worden uitgevoerd op het opleidingsuitrustingsniveau aangegeven als (P), of kan worden uitgevoerd op elk hoger uitrustingsniveau aangegeven met de pijl (→).

De onderstaande afkortingen worden gehanteerd om de gebruikte opleidingsuitrusting aan te geven:

FFS = volledige vluchtnabootser

FTD = vliegopleidingshulpmiddel

H = helikopter

OTD = ander opleidingstoestel.”;

ii) de tabel na punt 12 wordt vervangen door:

"ÉÉNPILOOT/MEERPILOOT-GECERTIFICEERDE HELIKOPTERS		PRAKTISCHE OPLEIDING				VAARDIGHEIDSTEST OF BEKWAAMHEIDSPROEF	
Manoeuvres/procedures		OTD	FSTD	H	Initialen van de instructeur na voltooiing van de opleiding	Getest of beproefd in FSTD of H	Initialen van de examinator na voltooiing van de test of proef
	SECTIE 1 — Voorbereidingen en controles vóór de vlucht						
1.1	Uitwendige visuele inspectie van de helikopter; locatie van elk item en doel van de inspectie	P#	P#	P		M (indien uitgevoerd in de helikopter)	
1.2	Inspectie van de cockpit		P	→		M	
1.3	Startprocedures, controle van radio- en navigatie-uitrusting, selectie en instelling van navigatie- en communicatiefrequenties		P	→		M	
1.4	Taxiën/luchttaxiën in overeenstemming met ATC-instructies of op aanwijzing van een instructeur		P	→		M	
1.5	Procedures en controles vóór de start		P	→		M	
	SECTIE 2 — Vliegmanoeuvres en —procedures						
2.1	Starts (diverse profielen)		P	→		M	
2.2	Starts en landingen op glooiingen of met dwarswind		P	→			
2.3	Start met maximale startmassa (werkelijke of gesimuleerde maximale startmassa)		P	→			
2.4	Start met gesimuleerde motorstoring kort voor het bereiken van TDP of DPATO		P	→		M	
2.4.1	Start met gesimuleerde motorstoring kort na het bereiken van TDP of DPATO		P	→		M	

2.5	Bochten tijdens klimvlucht en daalvlucht naar opgegeven koersen		P	→		M	
2.5.1	Bochten met 30° dwarshelling, 180° tot 360° linksom en rechtsom, uitsluitend op instrumenten		P	→		M	
2.6	Daling in autorotatie		P	→		M	
2.6.1	Voor éénmotorige helikopters (SEH): — landing in autorotatie; of — herstel van het vermogen, mits de aanvragers in het voorgaande jaar een opleiding met een landing in autorotatie hebben voltooid en deze opleiding door de instructeur in de logboeken van de aanvragers is opgenomen en ondertekend. Voor meermotorige helikopters (MEH): herstel van het vermogen.		P	→		M	
2.7	Landingen, diverse profielen		P	→		M	
2.7.1	Doorstart of landing volgend op gesimuleerde motorstoring vóór LDP of DPBL		P	→		M	
2.7.2	Landing volgend op gesimuleerde motorstoring na LDP of DPBL		P	→		M	
	SECTIE 3 — Normale en abnormale werking van de volgende systemen en procedures						
3	Normale en abnormale werking van de volgende systemen en procedures:					M	Uit deze sectie moeten minstens 3 items worden gekozen
3.1	Motor	P	→	→			
3.2	Airconditioning (verwarming, ventilatie)	P	→	→			
3.3	Pitot-/statisch systeem	P	→	→			
3.4	Brandstofsysteem	P	→	→			
3.5	Elektrisch systeem	P	→	→			

3.6	Hydraulisch systeem	P	→	→			
3.7	Besturings- en trimsysteem	P	→	→			
3.8	Systeem ter voorkoming van ijsafzetting en ijsverwijdering (indien van toepassing)	P	→	→			
3.9	Automatische piloot/ stabiliteitsversterkende apparatuur/flight director	P	→	→			
3.10	Verbeterd grondnaderingswaarschuwingssysteem (EGPWS)/ terreinsignalerings- en waarschuwingssysteem voor helikopters (HTAWS) (indien van toepassing)	P	→	→			
3.11	Weerradar, radiohoogtemeter, transponder	P	→	→			
3.12	Gebiedsnavigatiesysteem	P	→	→			
3.13	Landingsgestel	P	→	→			
3.14	APU	P	→	→			
3.15	Radio, navigatie-uitrusting, instrumenten en vluchtregelsysteem	P	→	→			
	SECTIE 4 — Abnormale en noodprocedures						
4	Abnormale en noodprocedures					M	Uit deze sectie moeten minstens 3 items worden gekozen
4.1	Brandbestrijdingsoefeningen (waaronder evacuatie indien van toepassing)		P	→			
4.2	Rookbeheersing en -verwijdering		P	→			
4.3	Motorstoringen, uitzetten en herstarten op veilige hoogte		P	→			
4.4	Brandstof lozen (gesimuleerd, indien van toepassing)		P	→			
4.5	Storing van staartrotorbesturing (indien van toepassing)		P	→			

4.5.1	Uitvallen van staartrotor (indien van toepassing)		P	X			
4.6	Uitval van een bemanningslid — alleen voor MPH en SPH bij meerpilootbediening		P	→			
4.7	Storingen in de transmissie		P	→			
4.8	TCAS-gebeurtenis (indien van toepassing)	P →	→	X			
4.9	Andere noodprocedures zoals uiteengezet in het betreffende vlieghandboek		P	→			
	SECTIE 5 — Procedures voor instrumentvliegen (uit te voeren in IMC of gesimuleerde IMC)						
5.1	Instrumentenstart: overgang naar instrumentvliegen is vereist zo spoedig mogelijk na het loskomen		P*	→*			
5.1.1	Gesimuleerde motorstoring tijdens het vertrek		P*	→*		M*	
5.2	Naleven van vertrek- en aankomstroutes en ATC-instructies		P*	→*		M*	
5.3	Wachtprocedures		P*	→*			
5.4	3D-vluchtuitvoeringen tot aan een DA/H van 200 voet (60 m) of tot aan hogere minima indien noodzakelijk voor de naderingsprocedure		P*	→*			
5.4.1	Handmatig, zonder flight director *Opmerking:* Volgens het AFM kan voor RNP APCH-procedures het gebruik van de automatische piloot of de flight director noodzakelijk zijn. Bij de keuze van de handmatig te vliegen procedure wordt met dergelijke beperkingen rekening gehouden (bijvoorbeeld door voor 5.4.1 een ILS te kiezen in geval van een dergelijke beperking in het AFM).		P*	→*		M* (tenzij oefening 5.4.2 wordt voltooid)	

5.4.2	Handmatig, met flight director		P*	→*		M* (tenzij oefening 5.4.1 wordt voltooid)	
5.4.3	Met gekoppelde automatische piloot		P*	→*			
5.4.4	Handmatig, met één motor gesimuleerd buiten werking; motorstoring moet worden gesimuleerd tijdens de eindnadering vóór het passeren van 1 000 voet boven het luchtvaartterrein tot aan het landingspunt of totdat de afgebroken-naderingsprocedure is voltooid.		P*	→*		M*	
5.5	2D-vluchtuitvoeringen tot aan de MDA/H		P*	→*		M*	
5.6	Doorstart met alle motoren in werking bij het bereiken van de DA/H of MDA/MDH		P*	→*			
5.6.1	Overige procedures voor afgebroken naderingen		P*	→*			
5.6.2	Doorstart met een motor gesimuleerd buiten werking bij het bereiken van de DA/H of MDA/MDH		P*	→*		M*	
5.7	Autorotatie in IMC met vermogensherstel		P*	→*		M*	
5.8	Manueel herstel vanuit ongewone vliegstanden en, indien van toepassing, met automatische herstelmodus		P*	→*		M*	
	SECTIE 6 — Gebruik van facultatieve uitrusting						
6	Gebruik van facultatieve uitrusting		P	→”			

BIJLAGE II

Wijzigingen van bijlage VI (Deel-ARA) bij Verordening (EU) nr. 1178/2011

Bijlage VI bij Verordening (EU) nr. 1178/2011 wordt als volgt gewijzigd:

(1) ARA.FSTD.100 wordt vervangen door:

"**ARA.FSTD.100 Evaluatieprocedure**

a) Bij ontvangst van een aanvraag voor een FSTD-kwalificatiecertificaat dient de bevoegde autoriteit:

1) na te gaan of de organisatie die de FSTD exploiteert, voldoet aan de toepasselijke eisen;

2) te beoordelen of de gekozen valideringsgegevens geschikt zijn om elke objectieve test te ondersteunen;

3) na te gaan of de ESL voldoet aan de toepasselijke eisen;

4) te beoordelen of de FSTD voldoet aan de toepasselijke kwalificatiebasis door objectieve, functionele en subjectieve tests uit te voeren;

5) de FSTD te beoordelen op de gebieden die van belang zijn om, naargelang het geval, het opleidings-, toetsings- en bekwaamheidsbeoordelingsproces van het cockpitpersoneelslid af te ronden.

b) De bevoegde autoriteit voert de in punt a), 3), 4) en 5), genoemde taken uit in het geval van een periodieke evaluatie van een FSTD.

c) In geval van een ingrijpende wijziging van een FSTD voert de bevoegde autoriteit de in punt a) vermelde taken uit die zij relevant acht, rekening houdend met de aard van de wijziging.

d) De bevoegde autoriteit verstrekt een verslag en stelt de organisatie die de FSTD exploiteert in kennis van de resultaten van de evaluatie.

e) Indien de bevoegde autoriteit tijdens een evaluatie of anderszins bewijs vindt dat de FSTD niet presteert overeenkomstig zijn kwalificatiebasis of dat de ESL onjuiste informatie over de FSTD bevat, stelt de bevoegde autoriteit een bevinding aan de orde, registreert zij deze en deelt zij deze schriftelijk mee aan de organisatie die de FSTD exploiteert. Tenzij de aard van de bevinding de toepassing van handhavingsmaatregelen overeenkomstig ARA.FSTD.135, punt b), vereist, neemt de bevoegde autoriteit alle volgende stappen:

1) zij verleent de organisatie een termijn om corrigerende maatregelen uit te voeren; deze termijn moet passend zijn voor de aard van de bevinding en mag in geen geval meer dan 30 dagen bedragen. Aan het einde van deze termijn kan de bevoegde autoriteit de uitvoeringstermijn verlengen, naargelang de aard van de bevinding, op voorwaarde dat een corrigerend actieplan is opgesteld waarmee de bevoegde autoriteit heeft ingestemd;

2) zij beoordeelt of het door de organisatie voorgestelde corrigerende actieplan tegemoetkomt aan de bevinding;

3) zij beoordeelt of de uitvoering van het corrigerende actieplan tegemoetkomt aan de bevinding.

f) De QTG die het resultaat is van de eerste beoordeling wordt pas door de bevoegde autoriteit goedgekeurd nadat alle bevindingen tot tevredenheid van de bevoegde autoriteit zijn aangepakt. Na een dergelijke goedkeuring wordt dit de "Master Qualification Test Guide" (MQTG) genoemd en vormt het de basis voor de FSTD-kwalificatie en de periodieke FSTD-evaluaties.

g) De bevoegde autoriteit kwalificeert de FSTD pas nadat zij heeft gevalideerd dat, overeenkomstig ORA.FSTD.120, punt d), van bijlage VII, de aanvullende apparatuur van de FSTD, indien van toepassing, geen nadelige gevolgen heeft voor de opleidingscapaciteit van de FSTD.

h) Kwalificatiebasis en speciale voorwaarden

1) De bevoegde autoriteit mag speciale voorwaarden voorschrijven voor de FSTD-kwalificatiebasis mits voldaan is aan de eisen van ORA.FSTD.210, punt a), van bijlage VII en in zoverre wordt aangetoond dat de speciale voorwaarden een veiligheidsniveau waarborgen dat gelijkwaardig is aan het veiligheidsniveau dat in de toepasselijke certificeringsspecificatie is vastgelegd.

2) Indien de bevoegde autoriteit, niet zijnde het Agentschap, speciale voorwaarden heeft vastgelegd voor de kwalificatiebasis van een FSTD, dient zij het Agentschap zonder nodeloze vertraging daarvan in kennis te stellen. De kennisgeving moet vergezeld gaan van een volledige beschrijving van de vastgelegde speciale voorwaarden, en moet een veiligheidsbeoordeling bevatten waaruit blijkt dat een veiligheidsniveau wordt bereikt dat gelijkwaardig is aan het veiligheidsniveau dat in de toepasselijke certificeringsspecificatie is vastgelegd.";

(2) ARA.FSTD.110 wordt vervangen door:

"**ARA.FSTD.110 Afgifte van een FSTD-kwalificatiecertificaat**

De bevoegde autoriteit geeft pas een FSTD-kwalificatiecertificaat van onbeperkte duur af, met gebruikmaking van het in aanhangsel IV vastgestelde formulier, nadat zij de beoordeling van de FSTD overeenkomstig ARA.FSTD.100 heeft voltooid en heeft geverifieerd dat:

a) de organisatie die de FSTD exploiteert, voldoet aan de toepasselijke eisen van bijlage VII (deel-ORA);

b) de FSTD voldoet aan de toepasselijke kwalificatiebasis overeenkomstig ORA.FSTD.210.";

(3) ARA.FSTD.115 wordt vervangen door:

"**ARA.FSTD.115 Voorlopige FSTD-kwalificatie**

a) Indien nieuwe programma's voor luchtvaartuigen worden ingevoerd en het niet mogelijk is de eisen na te leven die in dit subdeel voor de FSTD-kwalificatie zijn vastgelegd, mag de bevoegde autoriteit een FSTD-kwalificatiecertificaat met een voorlopige FSTD-kwalificatie toekennen.

b) Die voorlopige kwalificatie blijft hoogstens 3 jaar geldig.";

(4) ARA.FSTD.120 wordt als volgt gewijzigd:

(a) punt a), 1), wordt vervangen door:

"1) de volledige reeks tests in de master-QTG wordt gespreid overgedaan overeenkomstig de eisen van ORA.FSTD.105, punt a), 2) en 3), van bijlage VII;";

(b) punt b) wordt vervangen door:

"b) De bevoegde autoriteit dient periodieke evaluaties van de FSTD uit te voeren in overeenstemming met de in ARA.FSTD.100 vastgestelde procedures. Deze evaluaties vinden elk jaar plaats. Elk terugkerend tijdvak van 12 maanden gaat in op het einde van de maand van de eerste kwalificatie, tenzij een andere datum is overeengekomen tussen de bevoegde autoriteit en de organisatie die de FSTD exploiteert. Elke periodieke FSTD-evaluatie vindt plaats binnen een periode van 60 dagen vóór en 30 dagen na het begin van elke terugkerende periode van 12 maanden.";

(c) in punt c) wordt de inleidende zin vervangen door:

"De bevoegde autoriteit mag de periodieke evaluatieperiode van een in ARA.FSTD.120, punt b), gespecificeerde FSTD verlengen tot maximaal 36 maanden, mits al het volgende van toepassing is:";

(5) ARA.FSTD.125 wordt als volgt ingevoegd:

"**ARA.FSTD.125 Overdracht van een FSTD**

a) Wanneer de bevoegde autoriteit in kennis wordt gesteld van een overdracht van een FSTD van de ene organisatie naar een andere overeenkomstig ORA.FSTD.235 van bijlage VII, kan zij besluiten een speciale evaluatie uit te voeren overeenkomstig de oorspronkelijke kwalificatiebasis van de FSTD, tenzij het FSTD-kwalificatiecertificaat wordt ingeleverd of ingetrokken.

b) De bevoegde autoriteit gaat na of de ontvangende organisatie voldoet aan de toepasselijke eisen van bijlage VII (deel-ORA).

c) Wanneer bij de overdracht van een FSTD overeenkomstig ORA.FSTD.235 van bijlage VII twee bevoegde autoriteiten betrokken zijn, coördineren die autoriteiten de overdracht.";

(6) ARA.FSTD.130 wordt vervangen door:

"**ARA.FSTD.130 Wijzigingen**

a) Bij ontvangst van een aanvraag tot goedkeuring van een ingrijpende wijziging van de FSTD, zoals gespecificeerd in ORA.FSTD.110, punt a), van bijlage VII, verifieert de bevoegde autoriteit of die ingrijpende wijziging in overeenstemming is met de kwalificatiebasis van de FSTD. Indien de bevoegde autoriteit dit nodig acht, kan een dergelijke verificatie een speciale evaluatie van de FSTD omvatten. Als de bevoegde autoriteit ervan overtuigd is dat de ingrijpende wijziging van de FSTD in overeenstemming is met de kwalificatiebasis van de FSTD, keurt zij de wijziging goed, tenzij de organisatie die de FSTD exploiteert, handelt overeenkomstig ORA.FSTD.110, punt b), 2), van bijlage VII.

b) Bij ontvangst van een aanvraag van een organisatie die de FSTD exploiteert, kan de bevoegde autoriteit een procedure goedkeuren waarmee die organisatie ingrijpende wijzigingen kan doorvoeren, mits aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

(1) de procedure voldoet aan ORA.FSTD.110, punt b), 2), van bijlage VII;

(2) tijdens de voorgaande 36 maanden heeft de organisatie die de FSTD exploiteert, aangetoond dat zij wijzigingen heeft beheerd overeenkomstig ORA.GEN.200, punt a), 3), van bijlage VII.

c) Wanneer de bevoegde autoriteit vaststelt dat een ingrijpende wijziging niet in overeenstemming is met de kwalificatiebasis, handelt zij overeenkomstig ARA.FSTD.100, punt e).

d) Wanneer voor een wijziging van een FSTD een andere dan de oorspronkelijke kwalificatiebasis moet worden gebruikt, documenteert de bevoegde autoriteit de kwalificatie van dergelijke wijzigingen en de gebruikte certificeringsspecificatie.

e) Wanneer een oude FSTD of een FSTD met een toegewezen FCS overeenkomstig aanhangsel IX moet worden gekwalificeerd voor UPRT, wordt de speciale evaluatie uitgevoerd met behulp van CS-FSTD(A) Uitgave 2.";

(7) ARA.FSTD.135 wordt vervangen door:

"**ARA.FSTD.135 FSTD-kwalificatiecertificaat — beperking, opschorting en intrekking**

a) Overeenkomstig ARA.GEN.350 dient de bevoegde autoriteit onder meer in de volgende omstandigheden een FSTD-kwalificatiecertificaat, naargelang het geval, te beperken, op te schorten of in te trekken:

1) het FSTD-kwalificatiecertificaat was verkregen door vervalste documenten in te dienen;

2) de organisatie die de FSTD exploiteert, voldoet niet langer aan de toepasselijke eisen van bijlage VII (Deel-ORA).

b) De bevoegde autoriteit moet een FSTD-kwalificatiecertificaat beperken, opschorten of intrekken, naargelang het geval, nadat zij een bevinding overeenkomstig ARA.FSTD.100, punt e), aan de orde heeft gesteld en heeft vastgesteld dat:

1) de FSTD niet voldoet aan zijn kwalificatiebasis, met nadelige gevolgen voor opleiding, tests en toetsing;

2) een organisatie die de FSTD exploiteert, geen aanvaardbaar corrigerend actieplan heeft ingediend om tijdens een evaluatie of op een andere wijze aan de orde gestelde bevindingen aan te pakken, of de corrigerende maatregelen niet heeft uitgevoerd tot tevredenheid van de bevoegde autoriteit en binnen de periode waarmee de bevoegde autoriteit overeenkomstig ARA.FSTD.100, punt e), heeft ingestemd.";

(8) ARA.FSTD.140 wordt vervangen door:

"**ARA.FSTD.140 Gegevensbeheer**

Naast de in ARA.GEN.220 vereiste gegevens moet de bevoegde autoriteit al het volgende bijhouden en bijwerken:

a) de documentatie met betrekking tot de eerste, periodieke of speciale evaluaties van de gekwalificeerde FSTD's die onder haar toezicht staan, met inbegrip van de planning, uitvoering en resultaten van die evaluaties;

b) de ESL.";

(9) Aanhangsel IV wordt vervangen door:

"Aanhangsel IV van BIJLAGE VI (Deel-ARA) — Kwalificatiecertificaat voor vluchtnabootser

Europese Unie (*)

[Bevoegde autoriteit]

KWALIFICATIECERTIFICAAT VOOR VLUCHTNABOOTSER (FSTD)

Overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1178/2011 van de Commissie en mits voldaan is aan de hierna aangegeven voorwaarden, verklaart de [bevoegde autoriteit] hierbij dat:

DE FSTD [IDENTIFICATIE]

FABRIKANT EN SERIENUMMER VAN DE FSTD]
die zich bevindt te
[LOCATIE VAN HET TOESTEL]
en wordt geëxploiteerd door
[HOUDER VAN HET KWALIFICATIECERTIFICAAT]

voldoet aan de kwalificatie-eisen overeenkomstig het toepasselijke primaire referentiedocument van het toestel en bijlage VII (Deel-ORA) bij Verordening (EU) nr. 1178/2011, met inachtneming van de voorwaarden van de bijgevoegde FSTD-specificaties.

Mits de FSTD in overeenstemming blijft met de toepasselijke eisen van de kwalificatiebasis en de houder van het kwalificatiecertificaat blijft voldoen aan de toepasselijke eisen van Deel-ORA, blijft dit certificaat geldig, tenzij het wordt teruggegeven, vervangen, opgeschort of ingetrokken.

Datum van eerste afgifte:
Herziening:
Datum van herziening:
Voor de [bevoegde autoriteit]:
Handtekening:

(*) "Europese Unie" schrappen voor niet-EU-lidstaten of het EASA.
EASA-formulier 145 uitgave 3 — pagina 1 van 2.

FSTD-KWALIFICATIECERTIFICAAT: [Referentie]

FSTD-SPECIFICATIES

A.	Primair referentiedocument (PRD)	
B.	(Alleen voor oude FSTD's) Niveau en type van de FSTD Groep luchtvaartuigen/type/type en variant	
C.	Aanvullende capaciteiten:	
D.	Beperkingen:	
E.	Opmerkingen:	

FSTD CAPABILITY SIGNATURE (FCS)

F.	FSTD-KENMERK	GETROUWHEIDSNIVEAU	GESIMULEERD LUCHTVAARTUIG
1.	Inrichting en structuur van de cockpit (FDK)		
2.	Besturingskrachten en -hardware (CLH)		
3.	Bediening van besturingssystemen (CLO)		
4.	Luchtvaartuigsystemen (SYS)		
5.	Prestaties en besturing op de grond (GND)		
6.	Prestaties en besturing in grondeffect (IGE)		
7.	Prestaties en besturing buiten grondeffect (OGE)		
8.	Geluidssignalen (SND)		
9.	Trilsignalen (VIB)		
10.	Bewegingssignalen (MTN)		
11.	Visuele signalen (VIS)		
12.	Navigatie (NAV)		
13.	Atmosfeer en weer (ATM)		
14.	Exploitatievestigingen en terrein (OST)		

Instructies voor de afgifte van het FSTD-kwalificatiecertificaat

(a) EASA-formulier 145 dient te worden gebruikt voor het FSTD-kwalificatiecertificaat.

Dit document bevat de FSTD-specificatie en het FCS of toegewezen FCS, indien van toepassing, met inbegrip van eventuele beperkingen die van toepassing zijn op de desbetreffende FSTD.

(b) Het kwalificatiecertificaat wordt gedrukt in het Engels en in andere door de bevoegde autoriteit bepaalde talen.

(c) Er worden afzonderlijke kwalificatiecertificaten afgegeven voor:

(1) elk FCS of toegewezen FCS;

(2) elke cockpit-platformcombinatie in het geval van grote verwisselbare combinaties;

(3) elke cockpit die als FSTD moet worden gebruikt in het geval van grote verwisselbare combinaties.

In het FSTD-kwalificatiecertificaat wordt het serienummer van de cockpit vermeld.

(d) De identificatie van elke cockpit en elk platform wordt vastgesteld aan de hand van serienummerplaatjes en elke cockpit-platformcombinatie moet beschikken over een kwalificatiecertificaat met één FSTD-serienummer dat het identificatie-/serienummer van de cockpit en het platform bevat.

(e) Voor verschillende motorinstallaties en stuwkrachtwaarden op één FSTD zijn geen afzonderlijke kwalificatiecertificaten vereist zolang de FCS of de toegewezen FCS niet wordt gewijzigd.

(f) Voor verschillende apparatuur, zoals avionica-installaties, in één FSTD, zijn geen afzonderlijke kwalificatiecertificaten vereist. Grote verschillen in avionica kunnen echter leiden tot varianten van luchtvaartuigen, waarvoor mogelijk afzonderlijke software nodig is. In dergelijke gevallen worden afzonderlijke FSTD-kwalificatiecertificaten afgegeven.

(g) De op het kwalificatiecertificaat vermelde FSTD moet voorzien zijn van een serienummer, voorafgegaan door een code in letters. De lettercode moet specifiek zijn voor de afgevende bevoegde autoriteit.

(h) In de tabel "FSTD-specificatie" moet de FSTD worden gedefinieerd door het PRD, dat gedefinieerd is in de MQTG en waarin eventuele beperkingen van de FSTD zijn vermeld, indien van toepassing. In het geval van een oude FSTD moet in de FSTD-specificatietabel al het volgende worden gespecificeerd:

(1) het type en niveau van de FSTD;

(2) het gesimuleerde luchtvaartuigtype of het type en de variant of de groep luchtvaartuigen (bv. luchtvaartuigcategorie, motorconfiguratie, zogturbulentiecategorie, al naargelang van toepassing).

(i) De bevoegde autoriteit specificeert in de tabel "FSTD-specificatie" onder "Aanvullende capaciteiten" dat een FSTD met een FCS of toegewezen FCS gekwalificeerd is voor MCC wanneer de volgende voorwaarden allebei zijn vervuld:

(1) de FSTD voldoet aan de eisen voor MCC zoals gespecificeerd in het toepasselijke PRD;

(2) de FSTD heeft een FCS of toegewezen FCS die gelijk is aan of hoger is dan die in de volgende tabel:

	1. Inrichting en structuur van de cockpit	2. Besturingskrachten en -hardware	3. Bediening van besturingssystemen	4. Luchtvaartuigsystemen	5. Prestaties en besturing op de grond	6. Prestaties en besturing in grondeffect	7. Prestaties en besturing buiten grondeffect	8. Geluidssignalen	9. Trilsignalen	10. Bewegingssignalen	11. Visuele signalen	12. Navigatie	13. Atmosfeer en weer	14. Exploitatievestigingen en terrein
Vleugelvlieg-tuig FSTD	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
Helikopter FSTD	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G

(j) De bevoegde autoriteit specificeert in de tabel "FSTD-specificatie" onder "aanvullende capaciteiten" dat een FSTD van een vleugelvliegtuig gekwalificeerd is voor UPRT en geeft aan of het gaat om "nadering tot overtrek" of "volledige overtrek".

(k) In de tabel "FSTD capability signature (FCS)" wordt de FSTD gedefinieerd door zijn FCS, tenzij het een oude FSTD betreft. In het geval van een FSTD die onder artikel 10 ter, lid 2, punt a), i), 1), en artikel 10 ter, lid 2, punt a), ii), 1), valt, wordt in de tabel "FSTD capability signature (FCS)" de toegewezen FCS ingevuld overeenkomstig aanhangsel IX van bijlage VI (Deel-ARA).

(l) Voltooiing van het kwalificatiecertificaat voor FSTD's met FCS'en.

(1) Wanneer het FSTD-kwalificatieproces de in de aanvraag opgegeven FCS valideert, worden de relevante getrouwheidsniveaus van de FSTD-kenmerken (N, G, R of S) achtereenvolgens voor elk kenmerk op het FSTD-kwalificatiecertificaat vermeld in de kolom "getrouwheidsniveau" van de tabel "FSTD capability signature (FCS)". De getrouwheidsniveaus worden als volgt gedefinieerd:

i) specifiek (S) is het hoogste getrouwheidsniveau voor een bepaald FSTD-kenmerk;

ii) representatief (R) is het middelste getrouwheidsniveau voor een bepaald FSTD-kenmerk;

iii) generiek (G) is het laagste getrouwheidsniveau voor een bepaald FSTD-kenmerk;

iv) geen (N) betekent een van de volgende:

(a) het FSTD-kenmerk is niet geïnstalleerd, functioneel of beschikbaar voor gebruik in opleiding;

(b) een kenmerk is geïnstalleerd, maar is niet vereist; in dat geval mag het niet afleiden van of afbreuk doen aan de andere kenmerken voor het beoogde gebruik van het toestel.

(2) Wanneer een FCS-kenmerk niet van toepassing is of niet beschikbaar is voor de FSTD die wordt gekwalificeerd, wordt het getrouwheidsniveau "N" ingevuld in de kolom "getrouwheidsniveau".

(3) Wanneer het FSTD-kenmerk "luchtvaartuigsystemen" verschillende luchtvaartuigsystemen met verschillende getrouwheidsniveaus weergeeft, wordt het hoogste getrouwheidsniveau ingevuld, gevolgd door een asterisk (*). De gesimuleerde luchtvaartuigsystemen en het bijbehorende getrouwheidsniveau worden in de ESL gespecificeerd. In dat geval wordt in de kolom "opmerkingen" het volgende vermeld: "Niet alle luchtvaartuigsystemen worden gesimuleerd en/of zijn op hetzelfde getrouwheidsniveau. Raadpleeg de ESL."

(4) Wanneer het FSTD-kenmerk "Besturingskrachten en -hardware" besturingssystemen met verschillende getrouwheidsniveaus weergeeft, wordt het hoogste getrouwheidsniveau ingevuld, gevolgd door een asterisk (*). De gesimuleerde besturingskrachten en hardware en het bijbehorende getrouwheidsniveau worden in de ESL gespecificeerd. In dat geval wordt in de kolom "opmerkingen" het volgende vermeld: "Niet alle besturingskrachten en hardware worden gesimuleerd en/of zijn op hetzelfde getrouwheidsniveau. Raadpleeg de ESL."

(5) In het geval van een voorlopige kwalificatie overeenkomstig ARA.FSTD.115 moet het getrouwheidsniveau op het kwalificatiecertificaat worden vermeld en moet in de kolom "getrouwheidsniveau" "voorlopig" worden ingevuld voor de toepasselijke kenmerken in de tabel "FSTD capability signature (FCS)".

(m) Invullen van het kwalificatiecertificaat voor FSTD's met FCS'en en toegewezen FCS'en.

Voor de simulatiekenmerken van het luchtvaartuig (1-7) en/of de signaalkenmerken (8-9) wordt het gesimuleerde luchtvaartuig vermeld op het FSTD-kwalificatiecertificaat in de kolom "gesimuleerd luchtvaartuig" van de tabel "FSTD capability signature (FCS)". Voor elk kenmerk wordt het gesimuleerde luchtvaartuig als volgt gespecificeerd:

i) als het getrouwheidsniveau "S" is, een luchtvaartuigtype en -variant (merk, model en serie);

ii) als het getrouwheidsniveau "R" is, een luchtvaartuigtype (merk en model);

iii) als het getrouwheidsniveau "G" is, een groep luchtvaartuigen door al het volgende aan te geven:

(a) de luchtvaartuigcategorie;

(b) de motorconfiguratie;

(c) de categorie zogturbulentie voor de kenmerken, indien van toepassing.";

(10) het volgende aanhangsel IX (Toegewezen FCS'en voor FSTD's) wordt toegevoegd:

"Aanhangsel IX van BIJLAGE VI (Deel-ARA)

Toegewezen FCS'en voor FSTD's

Wanneer in artikel 10 ter naar dit aanhangsel wordt verwezen, wijzen de bevoegde autoriteiten bij de hernieuwde afgifte van FSTD-kwalificatiecertificaten een FCS toe overeenkomstig de onderstaande tabel. Wanneer een in kolom (A) vermelde FSTD voldoet aan de eisen overeenkomstig de in kolom (B) van dezelfde rij gespecificeerde PRD en geen beperking vertoont, ontvangt hij een toegewezen FCS zoals gespecificeerd in kolom (C) van die rij.

	A)	B)	C)													
			TOEGEWEZEN FCS													
	FSTD-niveau	PRD	1. Inrichting en structuur van de cockpit	2. Besturingskrachten en -hardware	3. Bediening van besturingssystemen	4. Luchtvaartuigsystemen	5. Prestaties en besturing op de grond	6. Prestaties en besturing in grondeffect	7. Prestaties en besturing buiten grondeffect	8. Geluidssignalen	9. Trilsignalen	10. Bewegingssignalen	11. Visuele signalen	12. Navigatie	13. Atmosfeer en weer	14. Exploitatievestigingen en terrein
1)	FFS niveau D	JAR-STD 1A wijziging 3 of later met UPRT-kwalificatie krachtens CS-FSTD(A) Uitgave 2	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
2)	FFS niveau D	JAR-STD 1A wijziging 3 of later	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
			Met een beperking van geen UPRT-opleiding, -tests en -toetsing													
3)	FFS niveau C	JAR-STD 1A wijziging 3 of later met UPRT-kwalificatie krachtens CS-FSTD(A) Uitgave 2	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	S
4)	FFS niveau C	JAR-STD 1A wijziging 3 of later	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	S
			Met een beperking van geen UPRT-opleiding, -tests en -toetsing													
5)	FFS-niveau B	JAR-STD 1A wijziging 3 of later	S	R	S	S	R	R	R	G	R	R	G	S	G	G

6)	FFS-niveau A	JAR-STD 1A wijziging 3 of later	S	R	S	S	G	G	G	G	G	G	G	S	G	G
7)	FTD-niveau 2	JAR-STD 2A eerste uitgave of later	S	R	S	S	N	G	G	G	N	N	N	S	N	N
8)	FNPT niveau II MCC	JAR-STD 3A wijziging 1 of later	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
9)	FNPT niveau II	JAR-STD 3A wijziging 1 of later	G	G	G	G	G	G	G	G	N	N	G	R	G	G
10)	FNPT niveau I	JAR-STD 3A wijziging 1 of later	G	G	G	N	N	N	G	N	N	N	N	R	N	N
11)	FFS niveau D	JAR-STD 1H eerste uitgave of later	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
12)	FFS niveau C	JAR-STD 1H eerste uitgave of later	S	S	S	S	S	S	S	R	R	S	R	S	S	R
13)	FFS-niveau B	JAR-STD 1H eerste uitgave of later	S	S	S	S	R	R	R	G	R	R	G	S	G	R
14)	FFS-niveau A	JAR-STD 1H eerste uitgave of later	S	R	S	S	G	G	G	G	G	G	G	S	G	G
15)	FTD-niveau 3 MCC	JAR-STD 2H eerste uitgave of later	R	R	R	S	G	R	R	G	N	N	R	S	R	R
16)	FTD-niveau 3	JAR-STD 2H eerste uitgave of later	R	R	R	S	G	R	R	G	N	N	R	S	R	R
17)	FTD-niveau 2 MCC	JAR-STD 2H eerste uitgave of later	R	R	R	S	G	G	G	G	N	N	R	S	G	R
18)	FTD-niveau 2	JAR-STD 2H eerste uitgave of later	R	R	R	S	G	G	G	G	N	N	R	S	G	R

19)	FNPT niveau III MCC	JAR-STD 3H eerste uitgave of later	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	R
20)	FNPT niveau III	JAR-STD 3H eerste uitgave of later	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	R
21)	FNPT niveau II MCC	JAR-STD 3H eerste uitgave of later	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G
22)	FNPT niveau II	JAR-STD 3H eerste uitgave of later	R	G	R	G	G	G	G	G	N	N	R	R	G	G
23)	FNPT niveau I	JAR-STD 3H eerste uitgave of later	G	G	G	N	N	N	N	N	N	N	N	R	N	N”

BIJLAGE III

Wijzigingen van bijlage VII (Deel-ORA) bij Verordening (EU) nr. 1178/2011

Bijlage VII bij Verordening (EU) nr. 1178/2011 wordt als volgt gewijzigd:

(1) ORA.ATO.135, punt b), 1), wordt vervangen door:

"1) de geschiktheid van de FSTD-specificaties voor het bijbehorende opleidingsprogramma, op basis van het FSTD-kwalificatiecertificaat en de ESL;";

(2) ORA.FSTD.100 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.100 Algemeen**

(a) De exploitant van de FSTD dient aan de bevoegde autoriteit aan te tonen dat hij een beheersysteem heeft opgezet overeenkomstig subdeel GEN, sectie II. Daardoor wordt gewaarborgd dat de aanvrager, rechtstreeks of door middel van contracten, in staat is de in de toepasselijke kwalificatiebasis voor de FSTD gespecificeerde prestaties, functies en andere kenmerken in stand te houden en de installatie van de FSTD te controleren.

(b) De organisatie die de FSTD exploiteert, verstrekt de bevoegde autoriteit documenten die aantonen hoe zij zal voldoen aan de in deze verordening vastgestelde eisen. Deze documenten omvatten een procedure waarin wordt beschreven hoe de ESL wordt vastgesteld en gehandhaafd.

(c) Als de organisatie die de FSTD exploiteert, door de bevoegde autoriteit ervan in kennis wordt gesteld dat de FSTD niet in overeenstemming is met zijn kwalificatiebasis overeenkomstig ARA.FSTD.100, punt e), van bijlage VI, moet de organisatie:

(1) een corrigerend actieplan opstellen waarin alle bevindingen worden aangepakt en, in het geval van terugkerende, systemische of kritieke bevindingen, de onderliggende oorzaak van het (de) geval(len) van niet-naleving vaststellen;

(2) het corrigerend actieplan indienen, dat tot tevredenheid van de bevoegde autoriteit en binnen de in ARA.FSTD.100, punt e), 1), van bijlage VI gespecificeerde periode moet worden uitgevoerd;

(3) tot tevredenheid van de bevoegde autoriteit aantonen dat corrigerende maatregelen zijn genomen door bewijzen daarvan te verstrekken.

(d) Elk jaar verstrekt de organisatie die de FSTD exploiteert de bevoegde autoriteit FSTD-meetwaarden om de prestaties, het gebruik en andere kenmerken van de FSTD aan te tonen.";

(3) ORA.FSTD.105 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.105 Handhaving van de FSTD-kwalificatie**

(a) De organisatie die de FSTD exploiteert, moet al het volgende uitvoeren om de FSTD-kwalificatie te behouden:

(1) de FSTD handhaven in een toestand waarin hij consistent presteert in overeenstemming met de kwalificatiebasis, onder meer door functionele aan de vlucht voorafgaande controles uit te voeren binnen de 24 uur voorafgaand aan het gebruik van de FSTD voor opleiding, tests en toetsing;

(2) de volledige reeks objectieve tests in de MQTG gespreid uitvoeren over een cyclus van 12 maanden. De resultaten van die tests worden geëvalueerd, gedateerd, gemarkeerd als geanalyseerd en bewaard overeenkomstig ORA.FSTD.240 om aan te tonen dat de naleving van de FSTD-kwalificatiebasis wordt gehandhaafd;

(3) de volledige reeks functies en subjectieve tests in de MQTG gespreid uitvoeren over een cyclus van 24 maanden. De resultaten van elke fly-out moeten aan alle volgende eisen voldoen:

i) vergezeld gaan van een verklaring dat de FSTD is getest;

ii) aantonen dat de naleving van de FSTD-kwalificatiebasis wordt gehandhaafd;

iii) worden bewaard overeenkomstig ORA.FSTD.240;

(4) de integriteit van de hardware en software van de FSTD behouden en een configuratiecontrolesysteem opzetten en onderhouden, met inbegrip van databankbeheer.

(b) Indien tijdens de in punten a), 2) en 3), bedoelde tests niet-naleving wordt vastgesteld, neemt de organisatie corrigerende maatregelen om de niet-naleving aan te pakken. Het bewijs van de uitgevoerde corrigerende maatregelen wordt bewaard overeenkomstig ORA.FSTD.240.

(c) Als een organisatie van plan is de actieve status van een FSTD voor een langere periode op te heffen, moet zij de volgende stappen ondernemen:

(1) de bevoegde autoriteit inlichten;

(2) passende controles vaststellen voor de periode waarin de FSTD inactief is.

De organisatie dient met de bevoegde autoriteit een regeling overeen te komen voor de deactivering, opslag en heractivering om ervoor te zorgen dat de FSTD opnieuw kan worden geactiveerd overeenkomstig zijn oorspronkelijke kwalificatie.";

(4) ORA.FSTD.110 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.110 Beheer van wijzigingen**

(a) Een wijziging van de FSTD die gevolgen heeft voor een van de onderstaande, wordt beschouwd als een ingrijpende wijziging en wordt uitgevoerd onder de voorwaarden van punt b) en in overeenstemming met de punten c), d), e) en, indien van toepassing, f):

(1) het FSTD-kwalificatiecertificaat;

(2) een wijziging van de FSTD-kwalificatie, die van invloed is op opleiding, tests en toetsing.

(b) De organisatie die de FSTD exploiteert, mag een ingrijpende wijziging van een FSTD alleen doorvoeren als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

(1) zij verkrijgt goedkeuring voor de wijziging van de bevoegde autoriteit overeenkomstig ARA.FSTD.130, punt a), van bijlage VI;

(2) zij beheert de wijziging volgens een door de bevoegde autoriteit overeenkomstig ARA.FSTD.130, punt b), van bijlage VI goedgekeurde procedure. De procedure omvat al het volgende:

i) de reikwijdte van elke ingrijpende wijziging;

ii) het beheer van de wijziging;

iii) de kennisgeving aan de bevoegde autoriteit.

(c) In geval van een ingrijpende wijziging van de FSTD neemt de organisatie die de FSTD exploiteert alle volgende stappen:

(1) elke wijziging, met inbegrip van alle toepasselijke objectieve, functionele en subjectieve tests, voorbereiden en evalueren om het effect op de oorspronkelijke kwalificatiecriteria te bepalen;

(2) voorafgaande goedkeuring aanvragen en de documentatie met betrekking tot de in punt c), 1), gespecificeerde activiteiten en alle andere relevante documentatie indienen bij de bevoegde autoriteit, tenzij de organisatie die de FSTD exploiteert, bevoegd is om te handelen overeenkomstig punt b), 2);

(3) alle wijzigingen van de FSTD beheren overeenkomstig het beheersysteem van de organisatie;

(4) verklaren aan de bevoegde autoriteit dat de FSTD voldoet aan zijn kwalificatiebasis wanneer de wijziging wordt toegepast.

(d) De organisatie die de FSTD exploiteert, dient een systeem op te zetten en in stand te houden om alle wijzigingen in de door haar geëxploiteerde FSTD te identificeren, te beoordelen en te integreren, met name:

(1) wijzigingen van het luchtvaartuig die van essentieel belang zijn voor opleidings-, test- en toetsingsdoeleinden, ongeacht of zij door een luchtwaardigheidsinstructie worden gehandhaafd;

(2) wijzigingen van een FSTD die van invloed zijn op de FCS of de toegewezen FCS, het kwalificatiecertificaat, de ESL, de MQTG of de FSTD-hardware of -software, of beide, met inbegrip van het bewegings- en visueel systeem, de besturing, de prestaties en de systeemactiviteiten;

(3) alle andere wijzigingen van de FSTD die essentieel zijn voor opleiding, tests en toetsing.

(e) De organisatie die de FSTD exploiteert, moet het volgende valideren:

(1) elke wijziging van de MQTG en, in het geval van ingrijpende wijzigingen, de bevoegde autoriteit daarvan in kennis stellen;

(2) elke wijziging van de ESL en, in het geval van ingrijpende wijzigingen die van invloed zijn op de ESL, de bijgewerkte ESL indienen bij de bevoegde autoriteit.

(f) In het geval van een wijziging van de FSTD die wordt beheerd overeenkomstig punt b), 2), en die gevolgen heeft voor het kwalificatiecertificaat, dient de organisatie die de FSTD exploiteert bij de bevoegde autoriteit een aanvraag in voor de afgifte van een nieuw kwalificatiecertificaat.";

(5) ORA.FSTD.115 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.115 Installaties**

(a) De organisatie die de FSTD exploiteert, zorgt ervoor dat:

(1) de FSTD is opgesteld in een geschikte omgeving die een veilige en bedrijfszekere werking mogelijk maakt;

(2) alle inzittenden van de FSTD en het voltallige onderhoudspersoneel worden voorgelicht over de FSTD-veiligheid om te waarborgen dat zij zich bewust zijn van alle veiligheidsvoorzieningen en -procedures in de FSTD in noodgevallen;

(3) de FSTD en de bijbehorende installaties voldoen aan de plaatselijke veiligheids- en gezondheidsvoorschriften;

(4) het kwalificatiecertificaat en de ESL worden weergegeven en toegankelijk zijn voor alle FSTD-gebruikers en autoriteiten.

(b) De beoordeling van FSTD-veiligheidskenmerken, zoals noodstops en noodverlichting, maakt deel uit van het beheersysteem van de organisatie en wordt ten minste eenmaal per jaar gecontroleerd en geregistreerd om veilige vluchtuitvoeringen te waarborgen.";

(6) ORA.FSTD.120 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.120 ESL**

(a) De organisatie die de FSTD exploiteert, moet voor elk FSTD-kwalificatiecertificaat een ESL opstellen en bijhouden.

(b) De ESL bevat nauwkeurige en volledige informatie over de FSTD-kwalificatie en de kwalificatiebasis ervan, de geïnstalleerde apparatuur, capaciteiten en specificaties en wordt zodanig opgesteld dat al het volgende mogelijk is:

(1) de beoordeling van de geschiktheid van de FSTD voor het beoogde gebruik;

(2) de evaluaties van de FSTD overeenkomstig ARA.FSTD.100 van bijlage VI;

(3) het bijhouden van de FSTD-kwalificatie overeenkomstig ORA.FSTD.105.

(c) De organisatie die de FSTD exploiteert, valideert en verifieert of de in punt b) bedoelde informatie in de ESL nauwkeurig en volledig is.

(d) De organisatie die de FSTD exploiteert, dient aan de FSTD aanvullende apparatuur toe te voegen waarvoor geen kwalificatie vereist is, maar alleen als zij na een beoordeling tot de conclusie komt dat dergelijke apparatuur geen negatieve invloed heeft op de opleiding.";

(7) ORA.FSTD.200 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.200 Aanvraag voor FSTD-kwalificatiecertificaat**

Een FSTD-kwalificatiecertificaat dient door de organisatie die de FSTD exploiteert te worden aangevraagd in een vorm en op een wijze die door de bevoegde autoriteit zijn vastgesteld: Dit omvat al het volgende:

(a) het oorspronkelijke aanvraagformulier, samen met al het volgende:

(1) een tabel met de gekozen valideringsgegevens, met vermelding van de unieke gegevensbron voor elke objectieve test;

(2) een ESL;

(b) een verklaring dat de organisatie die de FSTD exploiteert alle vereiste objectieve tests van de FSTD heeft uitgevoerd en voldoet aan de criteria in de toepasselijke kwalificatiebasis, samen met de QTG, met inbegrip van de routekaart voor valideringsgegevens en het technisch rapport;

(c) een verklaring dat voldaan is aan de volgende eisen:

(1) alle objectieve tests, functies en subjectieve tests zijn afgerond en aan de algemene eisen voor de gevraagde FCS is voldaan;

(2) de FSTD is in overeenstemming met de toepasselijke eisen en met het gesimuleerde luchtvaartuig of de gesimuleerde groep luchtvaartuigen, naargelang het geval, voor elk FSTD-kenmerk.";

(8) in ORA.FSTD.210 wordt punt b) vervangen door:

"b) De kwalificatiebasis is van toepassing op periodieke evaluaties van de FSTD, tenzij een wijziging van de FSTD het gebruik van een andere kwalificatiebasis vereist.";

(9) ORA.FSTD.225 wordt als volgt gewijzigd:

(a) in punt b) wordt de inleidende zin vervangen door:

"Als de bevoegde autoriteit de periodieke evaluatieperiode voor een FSTD heeft verlengd overeenkomstig ARA.FSTD.120, punt c), van bijlage VI (Deel-ARA), wijst de organisatie een persoon of groep personen met voldoende ervaring aan die al het volgende doet binnen een periode van 60 dagen vóór en 30 dagen na het begin van elke terugkerende periode van 12 maanden overeenkomstig ARA.FSTD.120, punt b), van bijlage VI";

(b) punt c) wordt geschrapt;

(10) ORA.FSTD.230 wordt geschrapt;

(11) ORA.FSTD.235 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.235 Overdracht van een FSTD**

(a) Bij een wijziging van de organisatie die de FSTD exploiteert:

(1) stelt de ontvangende organisatie de bevoegde autoriteit vooraf in kennis om overeenstemming te bereiken over een plan voor de overdracht van de FSTD;

(2) stelt de overdragende organisatie de bevoegde autoriteit in kennis vóór de overdracht en bij inlevering van het FSTD-kwalificatiecertificaat.

(b) Indien de FSTD niet langer voldoet aan zijn eerste kwalificatiebasis, dient de organisatie een nieuw FSTD-kwalificatiecertificaat aan te vragen.";

(12) ORA.FSTD.240 wordt vervangen door:

"**ORA.FSTD.240 Gegevensbeheer**

De houder van een FSTD-kwalificatiecertificaat dient gegevens bij te houden van al het volgende:

(a) alle documenten waarin de kwalificatiebasis en het kwalificatieniveau van de FSTD worden beschreven en onderbouwd, met inbegrip van de FCS of toegewezen FCS, indien van toepassing, en de initiële ESL van de FSTD voor de levensduur van de FSTD;

(b) verouderde versies van de MQTG en ESL voor de levensduur van de FSTD;

(c) periodieke documenten en verslagen met betrekking tot elke FSTD en de activiteiten inzake nalevingscontrole gedurende een periode van minstens vijf jaar.”.

BIJLAGE IV

Wijzigingen van bijlage VIII (Deel-DTO) bij Verordening (EU) nr. 1178/2011

In DTO.GEN.240 van bijlage VIII bij Verordening (EU) nr. 1178/2011 wordt het volgende punt a bis) ingevoegd:

"a bis) De DTO mag FSTD's alleen gebruiken overeenkomstig punt a) wanneer zij aan de bevoegde autoriteit aantoont dat de FSTD-specificaties geschikt zijn voor het bijbehorende opleidingsprogramma, op basis van het FSTD-kwalificatiecertificaat en de ESL.".

BIJLAGE V

Wijzigingen van bijlage I (Definities) bij Verordening (EU) nr. 965/2012

Bijlage I bij Verordening (EU) nr. 965/2012 wordt als volgt gewijzigd:

(1) definitie 50 wordt vervangen door:

"50. "Vluchtnabootser (FSTD)": een toestel voor de opleiding, tests en toetsing van piloten waarvan het kwalificatiecertificaat een FSTD capability signature (FCS), een toegewezen FSTD capability signature of een oude FSTD omvat;";

(2) de volgende definities 144 en 145 worden toegevoegd:

"144. "Oude FSTD": een FSTD waarvan het kwalificatiecertificaat geen FCS of toegewezen FCS omvat en die een van de volgende is:

a) in het geval van vleugelvliegtuigen: een volledige vluchtsimulator (Full flight simulator, FFS), een vluchtopleidingstoestel (Flight training device, FTD), een opleidingstoestel voor vlucht- en navigatieprocedures (Flight and navigation procedures trainer, FNPT) of een opleidingstoestel voor basisinstrumenten (Basic instrument training device, BITD);

b) in het geval van helikopters: een volledige vluchtsimulator (Full flight simulator, FFS), een vluchtopleidingstoestel (Flight training device, FTD) of een opleidingstoestel voor vlucht- en navigatieprocedures (Flight and navigation procedures trainer, FNPT);

145. "Lijst van apparatuurspecificaties (ESL)": een lijst die deel uitmaakt van de FSTD-kwalificatie en nauwkeurige en uitgebreide informatie bevat over de kwalificatie van het toestel en de kwalificatiebasis, geïnstalleerde apparatuur, capaciteiten en specificaties ervan.".

BIJLAGE VI

Wijzigingen van bijlage III (Deel-ORO) bij Verordening (EU) nr. 965/2012

In ORO.FC.145 van bijlage III bij Verordening (EU) nr. 965/2012, wordt punt d) vervangen door:

"d) De exploitant gebruikt een geschikte FSTD die voldoet aan alle volgende eisen:

(1) hij is gekwalificeerd overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1178/2011;

(2) hij bootst het door de exploitant gebruikte luchtvaartuig zo goed mogelijk na;

(3) hij wordt alleen voor een bepaalde oefening gebruikt als de FSTD beschikt over de kenmerken en bijbehorende getrouwheidsniveaus om het relevante luchtvaartuig tijdens die oefening na te bootsen, in de mate dat dat nodig is voor het cockpitbemanningslid om de competentie die vereist is voor de veilige, effectieve en efficiënte exploitatie van luchtvaartuigen te ontwikkelen of te behouden.

De exploitant verifieert de geschiktheid van een FSTD voor het beoogde gebruik op basis van het FSTD-kwalificatiecertificaat en de ESL.

Wanneer de eisen van deze verordening verwijzen naar specifieke FSTD-typen en -niveaus, mag de exploitant FSTD's gebruiken overeenkomstig FCL.036 van bijlage I (deel-FCL) bij Verordening (EU) nr. 1178/2011.

Verschillen tussen de FSTD en het luchtvaartuig moeten worden beschreven en aangepakt door middel van voorlichting of opleiding, voor zover passend.".